

БЮРО
ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ЗВІТ

ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ НА ТЕМУ “ПРОТИДІЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ”

Відповідальна:

член Рахункової палати

Єлизавета ПУШКО-ЦИБУЛЯК

ВСТУПНЕ СЛОВО

Протидія правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, є одним із ключових аспектів гарантування національної безпеки та економічної стабільності України.

З огляду на це запит українського суспільства на усунення дублювання функцій різних державних органів у сфері боротьби з економічними злочинами був задоволений шляхом створення принципово нового аналітичного органу – Бюро економічної безпеки України, яке розпочало діяльність наприкінці 2021 року. Це мало започаткувати застосування ризикоорієнтованого підходу в усіх сферах економіки замість силового тиску на бізнес.

Проте новостворений орган не продемонстрував очікуваних результатів діяльності, і вже восени 2022 року робота БЕБ зазнала критики, а на початку 2023 року Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики визнав її незадовільною. Таку оцінку роботі БЕБ надавали й міжнародні партнери, що обумовило ухвалення рішення про перезавантаження органу. Окремі заходи вже реалізовані, зокрема призначений на нових конкурсних засадах директор БЕБ, інші – реалізуються.

З метою встановлення причинно-наслідкових зв'язків між достатністю нормативно-правового врегулювання питань діяльності БЕБ, ухваленими організаційно-управлінськими рішеннями та спроможністю цього державного органу виконувати покладені завдання і функції, Рахунковою палатою і проведено аудит. Для оцінки відповідності потребам ресурсного забезпечення досліджено питання планування і використання у 2021–2024 роках коштів державного бюджету за бюджетною програмою "Керівництво та управління у сфері економічної безпеки" та повноту досягнення її мети.

Результати цього аудиту свідчать, що діяльність БЕБ потребує удосконалення чинного законодавства та прийняття низки нових нормативних актів, належного ресурсного забезпечення, удосконалення певних управлінських процесів. Впевнена, що надані Рахунковою палатою рекомендації, спрямовані на удосконалення нормативно-правового, організаційно-управлінського, матеріально-технічного та фінансового забезпечення, сприятимуть повноцінному реформуванню БЕБ, позитивно вплинуть на ефективність його діяльності та виконання покладених завдань із попередження економічних злочинів в Україні.

Член Рахункової палати

Єлизавета ПУШКО-ЦИБУЛЯК

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
1. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АУДИТУ	4
1.1. ОЦІНКА ДОСТАТНОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БЕБ	10
1.2. ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ ВИМОГАМ ЗАКОНОДАВСТВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕБ.....	19
1.3. ОЦІНКА ПОВНОТИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ПРОТИДІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ, ВИЗНАЧЕНИХ ЗАКОНОМ ПРО БЮРО	32
ВИСНОВКИ.....	52
РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	58
2. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ	62
2.1. Недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом	62
2.2. Надані рекомендації	62
3. ІНШІ ПИТАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ПОВІДОМЛЕНІ.....	63
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	64
ДОДАТКИ	67

1. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АУДИТУ

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ НА ТЕМУ “ПРОТИДІЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ”

буде надісланий Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України
та Бюро економічної безпеки України

Застосовані стандарти аудиту

Аудит здійснений згідно з Методологією проведення аудиту відповідності, затвердженою рішенням Рахункової палати від 06.06.2023 № 12–3, що ґрунтується на Міжнародних стандартах вищих органів аудиту (ISSAI), зокрема ISSAI 400 “Принципи аудиту відповідності” та ISSAI 4000 “Стандарт аудиту відповідності”. Результати аудиту дають підстави висловити обґрунтовану впевненість.

РЕЗЮМЕ

Аудит проведений для аналізу та оцінки діяльності Бюро економічної безпеки України (далі – БЕБ, Бюро) з виконання поставлених перед ним завдань та досягнення запланованих результатів у сфері протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, ідентифікації можливих невідповідностей цієї діяльності вимогам законодавства України, встановлення причин їх виникнення, формування відповідних висновків та рекомендацій за результатами аудиту.

БЕБ як принципово новий державний орган створений відповідно до Закону № 1150¹, був покликаний протидіяти таким правопорушенням. Забезпечення ефективного функціонування БЕБ визначено одним із завдань Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року².

Питання протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, гарантування національної економічної безпеки, а також стабільності діяльності у сфері економіки, створення належних умов ведення бізнесу суб'єктами господарювання набули особливої ваги на тлі викликів, що постали перед Україною в умовах збройної агресії. Водночас з 2021 року триває реформування БЕБ, що не сприяє результативній діяльності цього надважливого державного органу.

Під час аудиту досліджено організацію процесу діяльності БЕБ з виконання покладених на нього законом завдань, ідентифіковано наявні

¹ Дата набрання чинності – 25 березня 2021 року.

² Затверджено Указом Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року “Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року”.

невідповідності цієї діяльності вимогам законодавства, встановлено причини їх виникнення та наслідки. Здійснено оцінку правового поля, в якому функціонують учасники цього процесу, ресурсного забезпечення БЕБ, досліджено нормативно-правові, організаційно-розпорядчі акти, первинні фінансові документи, реєстри бухгалтерського обліку, інші документи щодо діяльності у цій сфері. Надано також оцінку ресурсного забезпечення діяльності БЕБ у 2021–2024 роках, управління ним і визначено його вплив на стан виконання органом завдань, визначених законом.

Для формування з обґрунтованою впевненістю аудиторського висновку надані відповіді на ключові питання, які стосуються процесу діяльності БЕБ. Результати аудиту свідчать, що **у 2021–2024 роках діяльність БЕБ у сфері протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, провадилась без цілісної та врегульованої системи протидії таким правопорушенням, в умовах незабезпечення Кабінетом Міністрів України належної координації та спрямування діяльності БЕБ.**

При цьому існував цілий комплекс проблем нормативно-правового характеру, ухвалені управлінські рішення не були своєчасними й повними, а ресурсне забезпечення не відповідало потребам. На результати діяльності БЕБ впливало і функціонування лише 9 із 24 територіальних управлінь, штат яких було укомплектовано в середньому на 40 відсотків. Як наслідок, у 15 областях протягом періоду, що досліджувався, не забезпечувалось виконання відповідних завдань у сфері протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, через нефункціонування утворених КМУ ТУ БЕБ. Хоча потреба діяльності БЕБ у коштах задовільнялась в середньому на 18 відс., упродовж 2021–2024 років БЕБ використало на забезпечення своєї діяльності 2 159,7 млн грн (66,3 відс. виділеного фінансування), а решта 1 097,9 млн грн повернені до державного бюджету. В умовах обмеженого функціонування, неуккомплектованості БЕБ у 2021–2024 роках та наявності недоліків в управлінні коштами утворювалась їх економія: кошти повертались до державного бюджету.

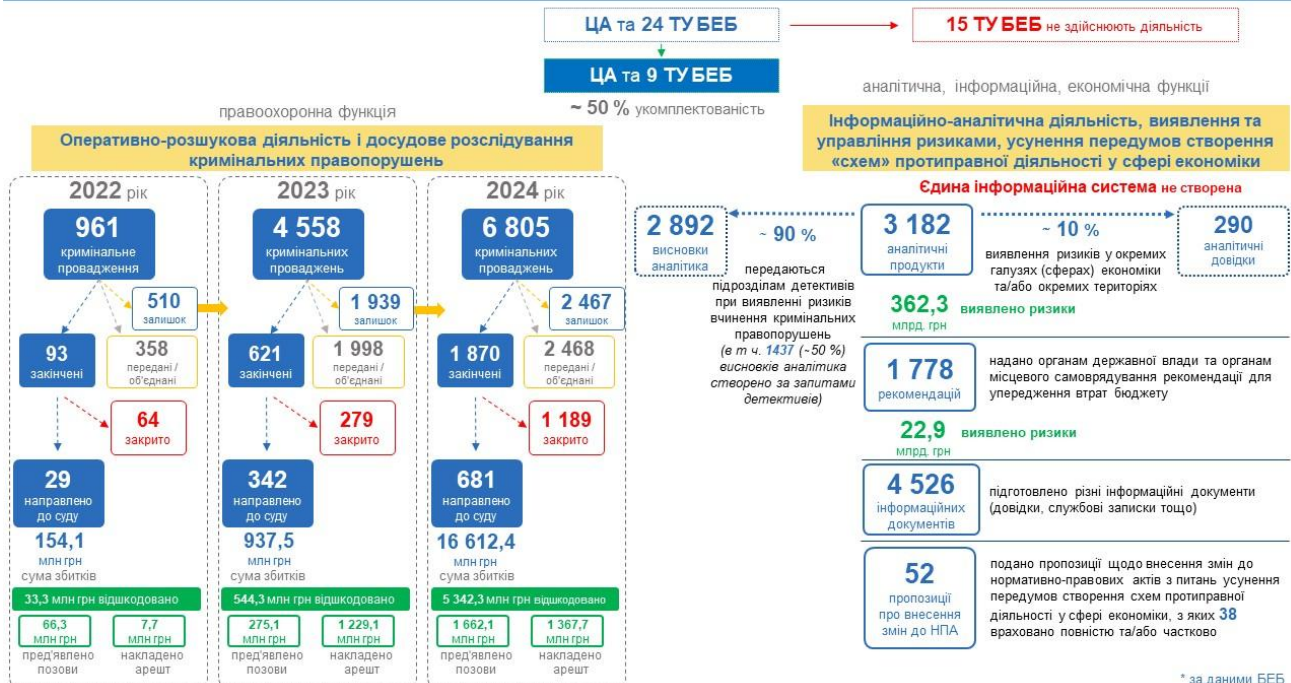
Аудитом встановлені причинно-наслідкові зв'язки між ідентифікованими проблемами нормативно-правового, організаційно-управлінського, фінансового характеру та **незабезпеченням досягнення мети створення БЕБ, яка передбачала протидію правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави.**

У таких умовах діяльність БЕБ упродовж чотирьох років була сконцентрована передусім на припиненні, розкритті та розслідуванні вже скоєних кримінальних правопорушень, а не на запобіганні та попередженні їх виникнення. Це підтверджується обсягом створених за цей період аналітичних продуктів щодо виявлення ризиків у цій сфері на суму **362,2 млрд грн**, 90 відс. з яких передаються підрозділам детективів БЕБ (у тому числі за їх запитам)

для розслідування кримінальних правопорушень. Обсяги відшкодування збитків, завданих державі через протиправні дії в економічній сфері, за закритими кримінальними провадженнями при цьому становили **лише 5,9 млрд гривень**. Відображення у звітності про діяльність БЕБ за відповідний рік суми відшкодованих збитків за закритими кримінальними провадженнями здійснюється з урахуванням відшкодувань, проведених за окремими провадженнями у попередні роки, що потребує удосконалення форми звітності.

Аналітичну функцію Бюро частково реалізувало шляхом надання державним органам, розпорядникам / одержувачам бюджетних коштів рекомендацій для упередження втрат бюджетів на суму **22,9 млрд гривень**. Водночас низка відповідних рекомендацій належно не враховувалась внаслідок невстановлення законодавством норми щодо обов'язковості їх розгляду та механізмів міжвідомчої взаємодії й комунікації.

Діяльність БЕБ у 2021 – 2024 роках*

Протягом періоду, що досліджувався, БЕБ зіткнулось з проблемами під час виконання всіх 8 завдань, передбачених Законом про Бюро. Особливо критична ситуація склалась з виконанням завдань з оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави, збирання та аналізу інформації про економічні правопорушення, виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги.

Для вирішення цих проблемних питань і недоліків Рахункова палата рекомендує БЕБ, серед іншого:

- вжити заходів щодо удосконалення нормативно-правової бази, яка

врегульовує його діяльність, шляхом розроблення проєктів необхідних підзаконних актів та розпорядчих документів для забезпечення процесу реформування;

- вжити організаційно-управлінських заходів для удосконалення власної структури, унормування повноважень деяких функціонуючих підрозділів та порядку присвоєння працівникам Бюро спеціальних звань;
- покращити дієвість системи внутрішнього контролю, насамперед у процесах виконання покладених завдань та управління наявними ресурсами.

БЕБ мало можливість прокоментувати результати аудиту, що зазначено у розділі “Відповідь об’єкта контролю” Звіту.

Мета аудиту

Проаналізувати та оцінити діяльність БЕБ із виконання поставлених перед ним завдань та досягнення запланованих результатів у сфері протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави; ідентифікувати можливі невідповідності цієї діяльності вимогам законодавства України, встановити причини їх виникнення, сформулювати відповідні висновки та рекомендації за результатами аудиту.

Предмет та обсяг аудиту

Предметом аудиту є процес діяльності БЕБ з виконання поставлених перед ним завдань у сфері протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави (далі – Процес), ресурсне забезпечення цієї діяльності, нормативно-правові, організаційно-розпорядчі акти, первинні фінансові документи, реєстри бухгалтерського обліку та інші документи, підготовлені й прийняті об’єктом контролю у цій сфері. Аудит виконувався таким чином, щоб отримати обґрунтовану впевненість, що у 2021–2024 роках діяльність БЕБ та його територіальних управлінь із виконання поставлених перед ним завдань відповідала чинному законодавству України, а також була результативною для забезпечення інтересів громадян і держави. Під час проведення аудиту ідентифіковані невідповідності цієї діяльності БЕБ та його територіальних управлінь вимогам законодавства України за трьома ключовими питаннями.

Період, охоплений аудитом: 01 січня 2021 року – 31 грудня 2024 року.

Обмеження аудиту

Наявність пов’язаної з предметом аудиту інформації з обмеженим доступом (матеріали досудових розслідувань, включені до таких матеріалів аналітичні продукти, дані стосовно осіб із спеціальними званнями та інших працівників БЕБ); відсутність даних щодо переданого БЕБ протягом 2021–2024 років майна на відповідальне зберігання / користування іншим структурам (зокрема, військовим частинам); використання протягом періоду,

охопленого аудитом, коштів бюджетної програми “Керівництво та управління у сфері економічної безпеки” за напрямом “Інші виплати населенню” для здійснення оперативно-розшукової діяльності; обмеження, встановлені відповідно до Указу № 64.

Критерії аудиту

Оцінка відповідності встановленим нормам і правилам Процесу у 2021–2024 роках здійснювалась за трьома ключовими питаннями, при дослідженні яких застосовані відповідні критерії:

Ключові питання аудиту	Ключові критерії аудиту *
Чи нормативно-правові акти Процесу та організаційно-розпорядчі документи є достатніми для забезпечення повноти виконання завдань, функцій, повноважень БЕБ та його територіальних управлінь	Всі необхідні для забезпечення діяльності БЕБ та його територіальних управлінь нормативно-правові акти та організаційно-розпорядчі документи прийняті та враховують відповідні вимоги Конституції України, міжнародних договорів України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, Закону про Бюро та інших законів України
	Закон України “Про центральні органи виконавчої влади”, інші закони, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, а також Закон України “Про державну службу” застосовуються до БЕБ, його територіальних управлінь та працівників у частині, що не суперечить Закону про Бюро
Чи відповідає вимогам законодавства організаційне, ресурсне забезпечення діяльності БЕБ та його територіальних управлінь, керівництво та управління у сфері економічної безпеки держави	В центральному апараті та територіальних управліннях БЕБ функціонують структурні підрозділи для реалізації визначених Законом про Бюро завдань з протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави
	Затверджені у штатному розписі посади укомплектовані працівниками структурних підрозділів ЦА БЕБ та його територіальних управлінь
	Бюджетна програма за КПКВК 6491010 “Керівництво та управління у сфері економічної безпеки” протягом 2021–2024 років затверджена та виконана відповідно до вимог законодавства
	Результативні показники діяльності БЕБ та його територіальних управлінь, що затверджені в паспорті бюджетної програми за КПКВК 6491010 «Керівництво та управління у сфері економічної безпеки», відповідають її меті та є релевантними для оцінки виконання завдань та функцій, визначених Законом про Бюро
	Досягнуті результативні показники діяльності БЕБ та його територіальних управлінь відповідають затвердженим у паспорті результативним показникам бюджетної програми за КПКВК 6491010 “Керівництво та управління у сфері економічної безпеки” за 2021, 2022, 2023 та 2024 роки
	Фінансове та матеріально-технічне забезпечення БЕБ та його територіальних управлінь є достатнім для виконання завдань з керівництва та управління у сфері економічної безпеки держави
	Джерела фінансового забезпечення БЕБ та його територіальних управлінь відповідають встановленим законодавством вимогам
Чи БЕБ та його територіальні управління забезпечують повноту виконання завдань з протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, визначених Законом про Бюро	БЕБ та його територіальними управліннями забезпечили виконання установлених завдань з протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, визначених Законом про Бюро
	Реалізовані заходи, визначені у планах пріоритетних дій Уряду, комплексному стратегічному плані реформи органів правопорядку, міжнародних програмах підтримки України (Ukraine Facility), стратегії інституційного розвитку БЕБ, його річних планах та планах територіальних управлінь

* Деталізований перелік застосованих критеріїв аудиту наведено в додатку 1 до Звіту.

Використані методи аудиту

Методи аудиторського дослідження	Для чого застосовано
Вивчення, систематизація та узагальнення інформації про наявні ключові складові Процесу, порівняння їх з нормативно-правовими актами, одержання підтверджень невідповідностей, тестування відповідних заходів контролю	Для отримання впевненості щодо повноти врегулювання законодавством ключових складових Процесу, наявності необхідних для забезпечення діяльності БЕБ нормативно-правових актів, а також застосування відповідних законів до БЕБ та його працівників у частині, що не суперечить положенням Закону про Бюро
Аналітичні процедури, інспектування, порівняння, документальна перевірка, зовнішнє підтвердження, інтерв'ювання	Для отримання впевненості щодо достовірності зібраних під час аудиту доказів щодо відповідності вимогам законодавства організаційного, ресурсного забезпечення діяльності БЕБ та його територіальних управлінь, керівництва та управління у сфері економічної безпеки держави, а також повноти виконання відповідних завдань з протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави
Дослідження та аналіз інформацій медіа, а також інформації, розміщеної на офіційних сайтах органів виконавчої влади, інших державних органів, громадських організацій з питань, що стосуються предмета аудиту	Отримане суспільне бачення щодо проблемних та інших питань, пов'язаних з діяльністю БЕБ
Отримання на запити та аналіз інформації від БЕБ, його територіальних управлінь та центральних органів виконавчої влади	Підтверджені одержані докази та відомості з відповідних питань у сфері економічної безпеки держави та протидії правопорушенням

РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

1.1. ОЦІНКА ДОСТАТНОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БЕБ

Нормативно-правова база, яка визначає основні правові та організаційні засади функціонування БЕБ, ще формується, станом на сьогодні є неповною та недосконалою. Внаслідок неналежного спрямування і координації Урядом, невжиття своєчасних заходів, прийняті нормативно-правові акти та організаційно-розпорядчі документи Процесу були не достатніми для належного виконання покладених на Бюро завдань та функцій. Норми чинного законодавства з питань діяльності центральних органів виконавчої влади застосовувались до БЕБ у частині, що не відповідала окремим положенням Закону про Бюро.

1.1.1. Оцінка нормативно-правового забезпечення процесу діяльності БЕБ та його територіальних управлінь

БЕБ є центральним органом виконавчої влади (далі – ЦОВВ), на який покладаються завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, його діяльність спрямовується та координується КМУ.

Основні завдання, покладені на БЕБ, передбачають здійснення ним діяльності у двох сферах: інформаційно-аналітичній та оперативно-розшуковій з досудовим розслідуванням кримінальних правопорушень:

Для забезпечення діяльності органу прийнято основоположні нормативно-правові акти: Закон про БЕБ та Положення № 1068, які загалом визначають основні правові та організаційні засади функціонування Бюро.

Разом з тим у період становлення Бюро виконання ним всіх окреслених

завдань потребувало внесення змін до законодавства, прийняття низки нових нормативно-правових актів. Повноваженнями формувати державну політику у сфері протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, БЕБ Законом про Бюро не наділене.

Відповідно до статті 4 Закону № 1150 БЕБ може лише надавати пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки. Положенням № 1068 передбачено повноваження з узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та КМУ, нормативно-правових актів міністерств з поданням їх в установленому порядку Урядові, проєктів законів України, актів Президента України, КМУ з питань, що належать до сфери діяльності БЕБ. Водночас протягом 2021–2024 років повноваження БЕБ як ЦОВВ вносити пропозиції щодо забезпечення формування державної політики на розгляд відповідного міністра, який має спрямовувати та координувати його діяльність, Законом про Бюро не передбачались, що не узгоджується із статтею 17 Закону України “Про центральні органи виконавчої влади”. Законом про Бюро встановлено: діяльність БЕБ спрямовується та координується безпосередньо КМУ, що не узгоджується із статтею 16 Закону України “Про центральні органи виконавчої влади”, згідно з якою спрямування та координація КМУ відповідних ЦОВВ здійснюється через міністрів.

Довідково. Постановою КМУ від 08 серпня 2025 року № 953 внесені зміни до постанови КМУ від 10 вересня 2014 року № 442 щодо Схеми спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України, зокрема, координацію БЕБ передбачено здійснювати через Прем'єр-міністра України.

З огляду на це БЕБ як ЦОВВ протягом 2021–2024 років не мало достатніх інструментів реалізації відповідних повноважень, спеціального статусу та передбаченої через члена КМУ координації своєї діяльності, що не сприяло своєчасності формування необхідної правової бази та свідчить про необхідність внесення змін до Закону про Бюро. Як наслідок, доволі часто подання КМУ окремих проєктів нормативно-правових актів, необхідних для діяльності Бюро, у тому числі за дорученнями КМУ, здійснювалось через Мін'юст, Мінекономіки, Міністра КМУ, узгодження та прийняття таких актів було довготривалим.

Зміни до окремих законодавчих актів України щодо удосконалення роботи БЕБ, зокрема до Закону про БЕБ, внесені лише у червні 2024 року Законом № 3840. **Тільки через 3 роки** з початку діяльності БЕБ (27.12.2024) постановою КМУ № 1509 затверджено Порядок проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки. Як наслідок, передбачена статтею 13

Закону про БЕБ діяльність у сфері протидії кримінальним правопорушенням та запобігання загрозам економічній безпеці держави із залученням контролюючих органів та інших державних органів протягом періоду, що досліджувався, не провадилась.

Довідково. Вжиття комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки із залученням контролюючих органів та інших державних органів розпочато відповідно до наказу БЕБ від 06.02.2025 № 19, яким затверджено відповідний план на 2025–2026 роки.

Формування первинного складу Ради громадського контролю при БЕБ завершено КМУ на 4 місяці пізніше терміну, передбаченого Законом про Бюро (вересень 2021 року), а після внесення змін до цього Закону нова Рада утворилась на три місяці пізніше встановленого терміну (вересень 2024 року). Отже, КМУ, який згідно із законом мав спрямовувати та координувати діяльність новоствореного органу, не приділяв достатньої уваги питанням прозорості та неупередженості діяльності БЕБ.

Окрім цього, потребувало унормування питання виплати грошового забезпечення особам, які мають спеціальні звання БЕБ. Лише під час аудиту, зважаючи на ідентифіковану проблему, прийнято відповідний нормативно-правовий акт.

Ефект аудиту.

Наказом БЕБ від 14 травня 2025 року № 81 затверджено Порядок виплати грошового забезпечення особам, які мають спеціальне звання БЕБ (зареєстрований у Мін'юсті 11 липня 2025 року за № 1066/44472).

Довідково. У 2024 році 47 працівників із присвоєними спеціальними званнями БЕБ (лейтенант та старший лейтенант) на попередньому місці роботи мали вищі звання (прирівняні класні чини до звань “капітан”, “майор”, “підполковник”, “полковник” та “генерал-майор”). Розміри доплат для цих працівників виявилися меншими порівняно з розрахунковими сумами у разі можливості врахування їх попередніх звань загалом на суму **333,6 тис. гривень**.

Аналогічно, у 2023–2024 роках 39 атестованим працівникам ТУ БЕБ у Полтавській області присвоєно звання лейтенанта БЕБ, тоді як під час попередньої роботи в інших правоохоронних органах їм було присвоєно вищі спеціальні звання (до полковника включно). Як наслідок, розміри доплат у них виявилися меншими ніж на третину порівняно з розрахунковими сумами у разі врахування їх попередніх звань (у 2023 році – на **103,5 тис. грн**, у 2024 році – на **204,6 тис. гривень**).

Належна увага також не приділялась унормуванню питань формування кадрового потенціалу Бюро, матеріального забезпечення та кар'єри працівників БЕБ, адже з липня 2024 року не затверджено порядок присвоєння спеціальних звань та їх співвідношення з іншими званнями, розроблення

проекту якого покладалося на Мін'юст, що призвело до невиконання Урядом вимог статті 26 Закону про БЕБ після внесення до нього змін Законом № 3840. Неврахування спеціального звання за попереднім місцем проходження служби призводить до порушення принципів рівності і справедливості, негативно впливає на мотивацію для зайняття посад у БЕБ.

Серед інших проблем нормативно-правового характеру, які упродовж 2021–2024 років перешкоджали діяльності БЕБ у визначеній сфері, – **невизначення БЕБ замовником розроблення та придбання спеціальних технічних засобів**. Це не сприяло можливості БЕБ належним чином виконувати завдання щодо захисту економічної безпеки держави із застосуванням необхідних оперативно-технічних засобів, передбачених статтею 8 Закону про Бюро.

Довідково. Зокрема, Положенням № 1450 БЕБ не включено до переліку державних замовників вказаних засобів.

Неузгодженість статті 7 Закону про Бюро з частиною першою статті 136 Закону № 3480 спричинила невключення БЕБ до **переліку суб'єктів, яким надається на запит інформація, що становить професійну таємницю**, а положень Закону про Бюро з нормами частини другої статті 43 Закону № 1089 – **до переліку спеціальних користувачів радіочастотного спектра**.

Довідково. На дату аудиту включеним до вказаного переліку державним органом залишається центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері єдиної державної податкової та митної політики.

Через наявні нормативно-правові прогалини БЕБ не мало змоги забезпечити повною мірою виконання аналітичної функції в частині застосування ризикоорієнтованого підходу. Керуючись Порядком № 36, за результатами виявлення, оцінювання та визначення ризиків БЕБ має вживати заходи з **управління ризиками** шляхом своєчасного реагування на них та надання державним органам рекомендацій з метою підвищення ефективності прийняття ними управлінських рішень щодо регулювання відносин у сфері економіки. Водночас жодним нормативно-правовим актом та/або організаційно-розпорядчим документом не регламентовано: обов'язку державних органів розглядати ці рекомендації та вживати відповідні заходи; термінів зворотного інформування та відповідальності за відсутності реагування та /або несвоєчасного реагування на надані БЕБ рекомендації.

Нормативно-правове регулювання діяльності БЕБ також містить певні неузгодженості у сфері здійснення досудового розслідування. Відповідно до статей 110, 216, 242 і 243 КПК та статті 8 Закону про Бюро детективи БЕБ

уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень та кримінальних проступків, мають право призначати і отримувати висновки експертів у порядку, передбаченому законодавством. Водночас норми статті 7¹ Закону № 4038 (у редакції, прийнятій ще до створення БЕБ) досі містять посилання на органи податкової служби та не враховують статус Бюро як органу досудового розслідування. Це створює правову колізію: з одного боку БЕБ наділене процесуальними повноваженнями для залучення експертів, з іншого – згідно з чинною редакцією Закону України “Про судову експертизу” Бюро не включено до переліку органів, службові особи яких мають право звертатись із запитом про проведення судової експертизи. Така невідповідність потребує законодавчого врегулювання з метою усунення прогалин і приведення нормативної бази у відповідність з новою інституційною системою.

Недоліки в нормативно-правовому забезпеченні поглибились внаслідок неналежного спрямування та координації КМУ діяльності БЕБ у частині здійснення заходів щодо кадрового забезпечення органів виконавчої влади, що є недотриманням положень статті 1 Закону про БЕБ та статті 20 Закону України “Про Кабінет Міністрів України”.

Виконання обов’язків Директора БЕБ понад 2 роки покладалось на його заступників, що не відповідає положенням частини сьомої статті 16 Закону про Бюро: у разі звільнення з посади або відсутності Директора Бюро, його повноваження виконує перший заступник, а в разі його відсутності – заступник, але не більше одного року.

Довідково. З часу звільнення у квітні 2023 Директора БЕБ В. Мельника обов’язки Директора Бюро виконували:

з 17.04.2023 до 14.08.2023 – Перший заступник Директора БЕБ (Е. Федоров);

з 15.08.2023 до 14.04.2024 – заступник Директора БЕБ (А. Пашук);

з 15.04.2024 до **09.04.2025** – заступник Директора БЕБ (С. Перхун);

з 10.04.2025 до 01.05.2025 – заступник Директора БЕБ (М. Кутерга);

з 02.05.2025 до 05.08.2025 – Перший заступник Директора БЕБ (С. Перхун).

Після прийняття Закону № 3840, починаючи з липня 2024 року, виконання заступниками обов’язків Директора Бюро унеможлиблювало, зокрема:

- утворення кадрових комісій, затвердження положень про них та регламенту, критеріїв оцінювання кандидатів на посади та порядку їх психологічного тестування;
- утворення атестаційних комісій, визначення порядку організації та проведення атестації, критеріїв та методики оцінювання доброчесності та професійної компетентності працівників при проведенні атестації, розроблення порядку проведення перевірок працівників БЕБ на

- доброчесність та моніторингу способу їх життя;
- утворення та затвердження складу дисциплінарної комісії БЕБ.

Адже відповідно до Закону про БЕБ з урахуванням змін, внесених Законом № 3840, реалізовувати такі повноваження міг лише Директор Бюро, призначений вперше за конкурсною процедурою, визначеною Законом № 3840.

Таким чином, БЕБ не мало змоги в повному обсязі забезпечити укомплектування власної штатної чисельності: на початок 2025 року цей показник становив загалом близько 50 відс. (1 224 шт. од.), у тому числі апарат БЕБ – 76,1 відс. (533 шт. од.), ТУ – 39,5 відс. (691 шт. одиниця).

Нормативно неврегульованим залишається питання забезпечення та носіння форменого одягу співробітниками Бюро під час виконання службових обов'язків. При цьому аналіз світлин, розміщених на офіційному вебсайті БЕБ, підтверджує використання співробітниками БЕБ різноманітного форменого одягу (жилетів) з написами “Бюро економічної безпеки України” і “БЕБ”.

З ініціативи БЕБ прийнято 18 нормативно-правових актів, які створили певні умови для виконання завдань та функцій. Водночас на дату аудиту нормативно-правова база, яка врегульовує діяльність БЕБ, перебуває на етапі формування.

1.1.2. Оцінка застосовування до БЕБ, його територіальних управлінь та працівників відповідних законів у частині, що не суперечить положенням Закону про Бюро

Нормативно-правові недоліки на різних етапах Процесу створювали умови для застосування норм інших нормативно-правових актів у спосіб, що не узгоджувався з положеннями Закону про Бюро та негативно впливав на організаційну діяльність БЕБ, включаючи кадрове забезпечення.

Попри те, що відповідно до статті 31 Закону про Бюро посадовий оклад працівників БЕБ із спеціальними званнями має встановлюватись з урахуванням прожиткового мінімуму для працездатних осіб (на 01.01.2022 – 2 481 грн, 01.01.2023 – 2 684 грн, 01.01.2024 – 3 028 грн), протягом 2022–2024 років розмір їх посадового окладу визначався з урахуванням прожиткового мінімуму, встановленого законами України про державний бюджет на відповідні роки на рівні 2 102 гривні. Як наслідок, різниця між розміром фактичних видатків, проведених для грошового забезпечення цієї категорії працівників БЕБ, та розміром прогнозних видатків (з урахуванням окладів, у разі їх встановлення з використанням показників прожиткового мінімуму для працездатних осіб) розрахунково становила **398 млн грн** (2022 рік – 23 млн грн, 2023 рік – 107 млн грн, 2024 рік – 268 млн гривень).

Посадові оклади державних службовців ТУ БЕБ також затверджувались без дотримання вимог статті 31 Закону про Бюро: в менших ніж це передбачено розмірах. Причина – застосування показників окладів, установлених для державного органу, юрисдикція якого поширюється на територію однієї або кількох областей, замість показників окладів для працівників, які займають посади в центральних органах виконавчої влади. Як наслідок, різниця у розмірі посадового окладу на місяць для головного спеціаліста ТУ БЕБ становила 9,6 тис. грн, начальника відділу – 11,7 тис. гривень.

Довідково. З 2025 року штатними розписами ТУ БЕБ посадові оклади державних службовців затверджувались в розмірах, передбачених статтею 31 Закону про Бюро (для головного спеціаліста – 27 тис. грн, начальника відділу – 39,9 тис. гривень).

У 2024 році відповідно до Наказу № 87 у ЦА і ТУ БЕБ відбулось заміщення окремих посад державної служби посадами осіб, які мають спеціальні звання БЕБ. При цьому відповідно до статті 87 Закону України “Про державну службу” скорочено посади державної служби внаслідок зміни структури або штатного розпису державного органу. На посади осіб, які мають спеціальні звання БЕБ, призначались працівники за результатами конкурсу на ці посади, що поглиблювало проблему міжпосадових співвідношень.

Зокрема, в ЦА БЕБ з 29.06.2024 посадовий оклад заступника керівника департаменту – керівника відділу правового забезпечення діяльності БЕБ Юридичного департаменту став меншим за оклад керівника відділу нормативно-експертного забезпечення цього ж департаменту (40 800 грн проти 47 295 грн). Посадовий оклад керівника відділу проходження служби особами, які мають спеціальні звання БЕБ Департаменту персоналу менший за оклад заступника цього ж відділу (40 800 грн проти 45 193 грн), а посадовий оклад керівника цього Департаменту менший за оклад заступника керівника Департаменту – керівника відділу добору персоналу (50 700 грн проти 56 754 грн).

При цьому в штатному розписі ЦА БЕБ з’явилися посади “старший оперуповноважений в особливо важливих справах” у Департаменті організаційного забезпечення діяльності БЕБ та “старший оперуповноважений” у Департаменті цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації.

Це спричинено неналежним контролем та формальним підходом Мінфіну до погодження штатного розпису ЦА БЕБ.

Подібні диспропорції допускались і при затвердженні штатних розписів ТУ БЕБ, що зумовлено неналежним контролем на рівні ЦА БЕБ. Зокрема, посадовий оклад керівників ТУ БЕБ збільшено з 33 600 грн до 51 499 грн: фактично застосовано коефіцієнт посадового окладу на рівні 24,5, який

передбачено лише для визначення посадового окладу начальника управління, керівника підрозділу детективів (на правах самостійного управління). При цьому згідно з Умовами № 1068 коефіцієнт посадового окладу для керівників ТУ БЕБ не застосовується. Водночас посадовий оклад для заступника керівника ТУ БЕБ, коефіцієнт посадового окладу для якого визначений Умовами № 1068 у розмірі 27,0, затверджений на рівні 56 754 гривні.

У ТУ БЕБ у м. Києві посадові оклади окремих працівників збільшені, зокрема керівника відділу матеріально-технічного забезпечення з 28 200 грн до 47 295 грн, головного спеціаліста (інспектора) – з 17 400 грн до 42 040 грн, керівника управління персоналу – з 33 600 грн до 51 499 грн (став більшим за оклад керівника Департаменту персоналу ЦА БЕБ – 51 499 грн проти 50 700 грн). У ТУ БЕБ у Київській, Одеській та Львівській областях оклад керівника відділу персоналу збільшено з 28 200 грн до 47 295 грн, у Вінницькій, Волинській, Закарпатській, Полтавській та Чернівецькій областях оклад завідувача сектору персоналу – з 24 300 грн до 45 193 гривень.

Це суперечить принципам організаційної ієрархії, справедливого розподілу заробітної плати та створює ситуацію, коли особа, яка здійснює загальне керівництво та відповідальна за функціонування всього територіального підрозділу, отримує меншу базову заробітну плату ніж її підлеглий. Такий дисбаланс порушує логіку управлінської структури, негативно впливає на мотивацію керівного складу та потребує перегляду.

Крім того, у статті 168 Податкового кодексу та у пункті 2 Порядку № 44 не враховані положення статті 1 Закону про Бюро та статті 2 Закону України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів”. Як наслідок, особи, які мають спеціальні звання БЕБ, протягом 2021–2024 років були позбавлені щомісячної грошової компенсації сум податку на доходи фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, та до них застосовувались умови оплати праці, відмінні від умов оплати праці працівників інших правоохоронних органів в частині такої грошової компенсації. Вимоги щодо виплати грошової компенсації донині поширюються на ліквідовану податкову міліцію.

Довідково. Розрахунково розмір грошової компенсації сум податку для наявних працівників із спеціальними званнями БЕБ та його ТУ за 2022–2024 роки (2022 рік – 411 осіб, 2023 рік – 687, 2024 рік – 883) у разі своєчасного внесення законодавчих змін та з урахуванням обсягу фактичних видатків за КЕКВ 2112 (з урахуванням встановлення посадових окладів із застосуванням показника прожиткового мінімуму, який застосовується для визначення посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, а також працівників податкових і митних органів – 2102 грн) міг становити загалом 205 544,3 тис. грн (2022 рік – 231 66,0 тис. грн, 2023 рік – 70 754,1 тис. грн, 2024 рік – 111 624,2 тис. грн).

Бюро розробило проєкт постанови КМУ про внесення змін до пункту 2 постанови КМУ від 15 січня 2004 року № 44 щодо надання особам, які мають спеціальні звання БЕБ, права на компенсацію податку на доходи фізичних осіб. Наразі встановлюються можливі шляхи реалізації цього акта з урахуванням зауважень Мінфіну.

Чинники впливу

- Неприйняття усіх необхідних нормативно-правових актів для забезпечення діяльності БЕБ та виконання покладених на нього завдань.
- Нестворення конкурсних та атестаційних комісій, незатвердження необхідних положень та порядків для забезпечення кадровими ресурсами ЦА і ТУ БЕБ.
- Невнесення змін до відповідних нормативно-правових актів в частині виключення з їх положень ліквідованої податкової міліції та включення БЕБ, зокрема щодо компенсації сум податку на доходи фізичних осіб його працівникам із спеціальними званнями.
- Незабезпечення належних умов щодо оплати праці працівникам БЕБ, із дотриманням положень Закону про Бюро при визначенні окладів працівникам із спеціальними званнями БЕБ та державним службовцям.
- Невжиття комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки.
- Незабезпечення БЕБ належними інструментами для реалізації наданих повноважень, зокрема, неврегулювання нормативного обов'язку державних органів щодо розгляду одержаних від БЕБ рекомендацій, вжиття ними відповідних заходів, термінів зворотного інформування та відповідальності за nereагування.

1.2. ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ ВИМОГАМ ЗАКОНОДАВСТВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕБ

Недоліки нормативно-правового забезпечення та недосконалі організаційно-управлінські рішення негативно впливали у 2021–2024 роках на фінансово-господарську діяльність БЕБ, спричиняючи дефіцит коштів та створюючи диспропорції у ресурсному та кадровому забезпеченні Бюро.

Хоча загальна потреба БЕБ у фінансових ресурсах задовольнялась в середньому на рівні близько 20 відс., із виділених з державного бюджету 3 257,6 млн грн Бюро використало тільки 2 159,7 млн грн (66,3 відс.). Це дало змогу розпочати діяльність лише 9 із 24 ТУ та укомплектувати штатну чисельність БЕБ загалом на 50 відс. (або 30 відс. граничної чисельності, визначеної Законом про Бюро).

Кошти на фінансування капітальних видатків новоствореної інституції у 2021–2023 роках взагалі не виділялись, що призвело до необхідності залучити фінансування з місцевих бюджетів у вигляді субвенції для зміцнення матеріально-технічної бази БЕБ. Ухвалення неефективних управлінських рішень за наявних залишків майна, переданого від ліквідованої ДФС, зумовило брак майна у функціонуючих ТУ, що частково компенсувалось особистим майном співробітників БЕБ.

Внаслідок необґрунтованого планування видатків у 2021–2022 роках та ухвалення неефективних управлінських рішень у 2023–2024 роках до державного бюджету повернено 1 097,9 млн гривень.

Аудитом також встановлені невідповідності при управлінні та використанні коштів державного бюджету в сумі 5,7 млн гривень.

1.2.1. Оцінка організаційної структури та кадрового забезпечення діяльності БЕБ

Організаційна структура БЕБ складається із центрального апарату та 24 ТУ (схема 1).

* Право на управління державним підприємством виникло у БЕБ з дати затвердження акту приймання-передачі 02.10.2024.
16.01.2025 До Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань було
вносено зміни до відомостей про юридичну особу щодо суб'єкту управління підприємством.

Схема 1. Організаційна структура БЕБ

На час аудиту фактично провадили діяльність 9 ТУ БЕБ³ у Вінницькій, Волинській, Закарпатській, Київській, Львівській, Одеській, Полтавській, Чернівецькій областях та м. Києві (рис. 1).

Рисунок 1. Функціонуючі ТУ БЕБ

Решта 15 ТУ БЕБ не провадять діяльності з часу утворення протягом понад 3 років, що створює ризики довготривалого незабезпечення у відповідних регіонах належної протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави. Це зумовлено такими чинниками:

- недостатній обсяг фінансування з державного бюджету, який не перевищував 35 відс. планових потреб, що не давало змоги збільшити штатну та фактичну чисельність працівників БЕБ для забезпечення належної діяльності ТУ БЕБ;
- щорічне “штучне” заниження граничної чисельності працівників БЕБ: у 2024 році – 1400 осіб⁴ та 2025 році – 2000 осіб⁵ замість 4000 осіб, передбачених Законом про Бюро;
- нестворення кадрових комісій, передбачених Законом № 3840.

Протягом 2021–2024 років затверджена штатна чисельність працівників ЦА БЕБ становила 700 одиниць. Структурні підрозділи БЕБ переважно забезпечували виконання покладених на Бюро аналітичних, детективних та

³ Утворені Постановою № 1135 (зі змінами).

⁴ Відповідно до пункту 24 Прикінцевих положень Закону України “Про Державний бюджет України на 2024 рік”.

⁵ Відповідно до пункту 22 Прикінцевих положень Закону України “Про Державний бюджет України на 2025 рік”.

оперативно-технічних завдань. Водночас передбачений статтею 35¹ Закону про Бюро підрозділ внутрішнього контролю не був створений: його повноваження частково виконували інші підрозділи БЕБ, зокрема Сектор запобігання та виявлення корупції та Департамент детективів внутрішньої безпеки та захисту працівників БЕБ, що не відповідало вимогам цього Закону. Як наслідок, за вказаний період не реалізовувався ключовий обов’язок цього підрозділу, який передбачав здійснення оперативно-розшукових заходів з метою виявлення кримінальних правопорушень у діяльності працівників БЕБ.

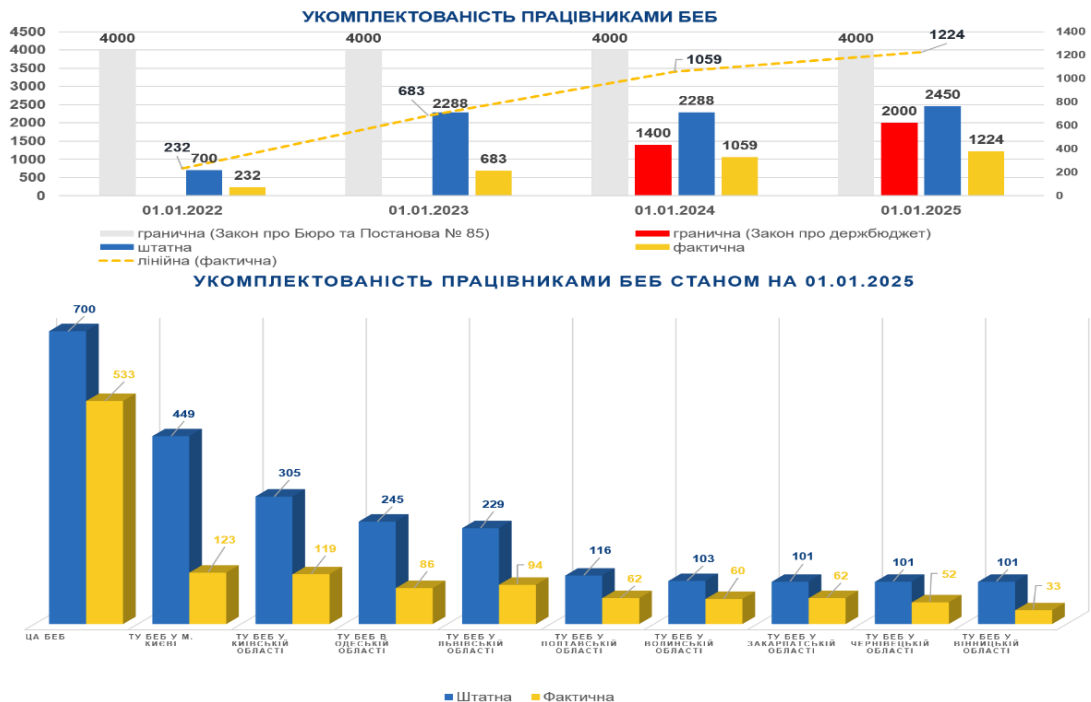
З липня 2024 року Закон про Бюро не передбачав діяльності Департаменту детективів внутрішньої безпеки та захисту працівників БЕБ, однак структуру та штат БЕБ своєчасно не приведено у відповідність із цими нормами.

Довідково. У структурі ТУ БЕБ у Полтавській області не створений аналітичний підрозділ стратегічного рівня, що унеможливлювало повноцінне виконання функцій із виявлення системних ризиків, прогнозування загроз економічній безпеці та формування пріоритетів державного реагування. Часткова укомплектованість підрозділів оперативного й тактичного аналізу (60–75 відс.) та непризначення керівника управління аналізу інформації істотно обмежували аналітичну спроможність на регіональному рівні.

На початок 2025 року штатна чисельність ЦА БЕБ була укомплектована на 76 відс., що значно перевищувало такий показник у всіх 9 територіальних управліннях, укомплектованість яких не перевищувала в середньому 40 відсотків. Найвищий показник мало ТУ БЕБ у Закарпатській області (61 відс.), найнижчий – у м. Києві (лише 27 відс. посад) (діаграма 1).

Ключові підрозділи ТУ БЕБ залишались критично недоукомплектованими. Зокрема, у ТУ БЕБ у Львівській області підрозділ детективів укомплектований на 55 відс (39 із 71 од. посад), управління оперативно-технічних заходів – 35 відс. (14 із 40 од.), управління детективів із стратегічного захисту економіки – 30 відс. (7 із 23 одиниць). Підрозділ детективів ТУ у Полтавській області – на 52,3 відс. (23 із 44 од.), при цьому критичною була ситуація з укомплектуванням посад детективів у відділі детективів із розслідування кримінальних проваджень у сфері інтелектуальної власності, віртуальних активів та у митній сфері. Управління детективів із стратегічного захисту економіки цього ж ТУ БЕБ було укомплектовано на 61,5 відс. (8 із 13 од.), детективи внутрішньої безпеки та захисту працівників – 20 відс. (2 з 10 одиниць). Вкрай потребували доукомплектування в ТУ БЕБ у Закарпатській області спеціалізовані відділи детективів, які працюють у сферах інтелектуальної власності, віртуальних активів, митної і податкової сфер, аналітиків та оперативно-технічний відділ.

Діаграма 1. Укомплектованість підрозділів БЕБ у 2021-2024 роках

Всього на початок 2025 року штатна чисельність працівників БЕБ укомплектована на 50 відс., що зумовлено неможливістю з липня 2024 року провести конкурсний відбір, а також диспропорціями умов оплати праці: незабезпечення фінансових стимулів через нерозроблення порядку присвоєння спеціальних звань, неможливість відшкодування сум податку з доходів фізичних осіб працівникам, які мають спеціальні звання БЕБ, формування заробітної плати на базі зменшеного законом про державний бюджет розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб (2 102 грн).

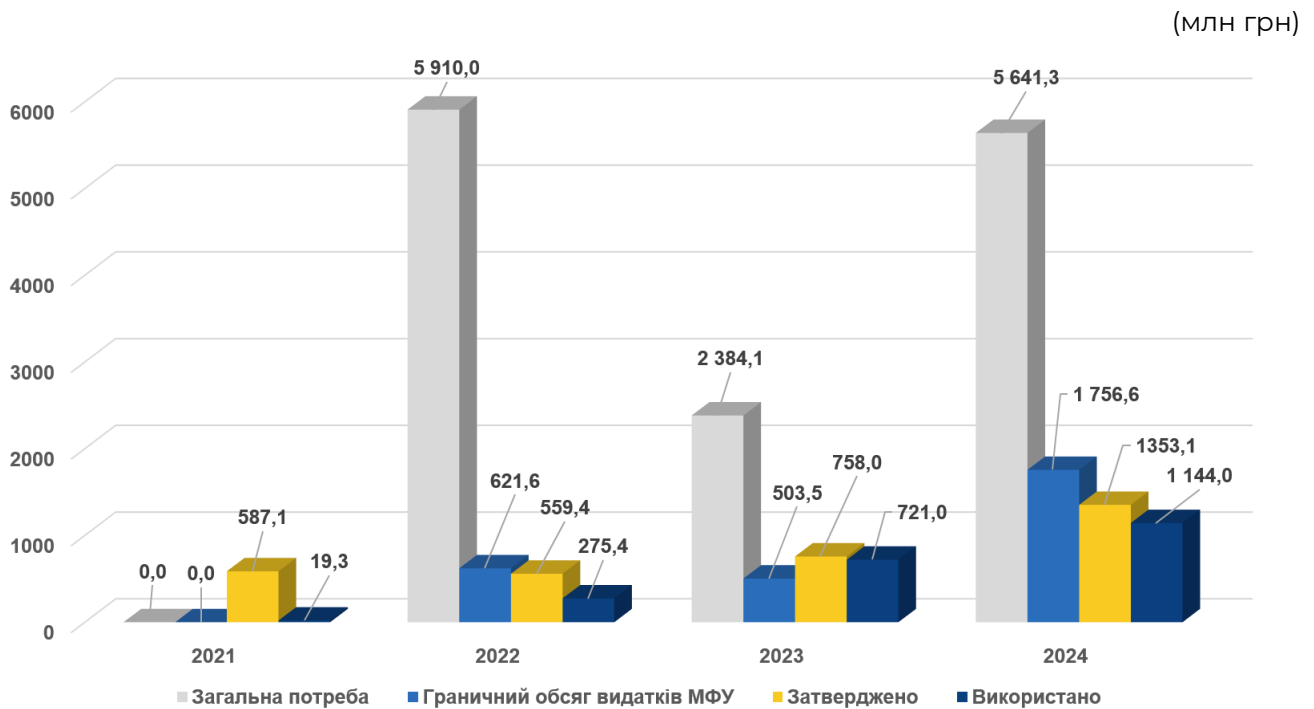
Довідково. Виявлена суттєва різниця в рівні оплати праці між працівниками БЕБ та працівниками інших подібних органів, що створювало ризики відтоку кадрів і ускладнювало кадрове забезпечення Бюро. Так, відповідно до штатного розпису на 2024 рік оклад детектива НАБУ становив 69 038 грн, тоді як детектива БЕБ – 44 142,0 грн, або на 37 відс. менше.

1.2.2. Оцінка стану ресурсного забезпечення діяльності та управління коштами державного бюджету

Упродовж 2021–2024 років обсяг виділеного фінансування на забезпечення діяльності БЕБ за бюджетною програмою “Керівництво та управління у сфері економічної безпеки” (КПКВК 6491010) становив 3 257,6 млн гривень. Фінансова та матеріальна основа забезпечення цієї діяльності також формувалась за рахунок отриманої матеріально-технічної

допомоги (6,7 млн грн), надходжень у вигляді плати за оренду майна (0,1 млн грн), а також субвенції з місцевих бюджетів державному бюджету (105,0 млн грн) та безоплатно переданого місцевою владою майна (0,5 млн грн) для потреб діяльності ТУ БЕБ (діаграма 2).

Слід відзначити, що на 2021 рік бюджетні призначення за цією бюджетною програмою були затверджені в сумі 587,1 млн грн без достатніх правових підстав – за умов неприйняття Закону про Бюро (прийнятий тільки 28.01.2021), а на 2022 рік у сумі 621,6 млн грн – без передбачених розрахунків до бюджетного запиту. Внаслідок прорахунків при плануванні видатків, а також неприйняття достатньої для функціонування БЕБ нормативної бази, неуккомплектованості кадрів та повномасштабного вторгнення РФ в Україну, у 2021–2022 роках БЕБ використало на забезпечення процесів свого становлення від 3,3 до 50 відс. затверджених обсягів фінансування, відповідно (діаграма 2).

Діаграма 2. Задоволення потреби БЕБ в коштах державного бюджету у 2021–2024 роках

Зважаючи на неуккомплектованість, у грудні 2022 року БЕБ зверталось до Мінфіну⁶ з пропозицією зменшити видатки на оплату праці на 200,1 млн грн та спрямувати ці кошти до резервного фонду державного бюджету з метою їх ефективного використання на потреби ЗСУ, однак ця ініціатива залишилась поза увагою. Як наслідок, у 2022 році не використано 284,0 млн грн, з яких

⁶ Лист БЕБ від 07.12.2022 № 1/9/0/17383-22 "Про внесення змін до річного та помісячного розписів асигнувань державного бюджету".

96 відс. (272,7 млн грн) – кошти, затверджені для фінансування видатків з оплати праці.

У 2023–2024 роках Мінфіном через формальне ставлення на етапі планування видатків для забезпечення діяльності БЕБ, одноосібно на основі показників попередніх років доводились обсяги видатків, які не забезпечували поточних потреб Бюро. Це змушувало БЕБ звертатись до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету та Мінфіну з проханням збільшити фінансування: у 2023 році – на 254,5 млн грн, з яких видатки на оплату праці – 98,8 млн грн (на 50 відс.), у 2024 році – 5,6 млн грн (у т. ч. оплата праці – 4,9 млн грн).

Довідково. Листом від 03.01.2023 № 11/8.2/33-23 Бюро повідомило Мінфін про те, що кошторисні призначення за КЕКВ 2110 “Оплата праці” у сумі 390,5 млн грн лише на 63,4 відс. забезпечують гарантовані законодавством видатки (посадовий оклад, доплати за спеціальне звання / ранг, надбавка за вислугу років, доплата за роботу, що передбачає доступ до державної таємниці та науковий ступінь).

Через брак фінансування, у січні 2023 року частину працівників БЕБ було переведено на неповний робочий день, інші – перебували у відпустках без збереження заробітної плати.

Загальна потреба БЕБ у фінансових ресурсах через планування видатків на 2023 рік на третину граничної чисельності була задоволена на рівні 21 відсотка (табл. 1). У державному бюджеті на той рік передбачено лише 503,5 млн грн, що на 118,1 млн грн (19 відс.) менше, ніж у 2022 році. Такий обсяг фінансування давав змогу забезпечити оплату праці лише для 683 працівників, що становило 31,3 відс. затвердженої штатної чисельності або 17,1 відс. граничної.

Одна з причин доведення Мінфіном недостатніх граничних обсягів – “штучне” обмеження граничної чисельності працівників БЕБ законами про державний бюджет на 2024 рік 1,4 тис. од. та на 2025 рік – 2 тис. одиниць. Це створило підстави для обмеження фінансування діяльності БЕБ, адже частка видатків на оплату праці з нарахуваннями в загальному обсязі фінансування коливалась від 71 відс. у 2024 році до 95 відс. у 2021–2023 роках.

Таблиця 1

Стан задоволення потреби БЕБ у коштах державного бюджету, фінансування та використання

(млн грн)

Рік	Бюджетний запит		Загальна потреба	Затверджено (без змін)	Задоволення загальної потреби, відс.	Затверджено (зі змінами)	Використано	Відс. використання
	граничний обсяг	додаткова потреба						
2021	-	-	-	587,1	-	587,1	19,3	3,3
2022	621,6	5 288,4	5 910,0	621,6	10,5	559,4	275,4	49,2

Рік	Бюджетний запит		Загальна потреба	Затверджено (без змін)	Задоволення загальної потреби, відс.	Затверджено (зі змінами)	Використано	Відс. використання
	граничний обсяг	додаткова потреба						
2023	503,5	1 880,6	2 384,1	503,5	21,1	758,0	721,0	95,1
2024	1 756,6	3 884,7	5 641,3	1 347,5	23,9	1 353,1	1 144,0	84,5
Всього			13 935,4	3 059,7		3 257,6	2 159,7	66,3

З огляду на обмеженість фінансування розрахунків до кошторисів ЦА і ТУ БЕБ на 2024 рік у частині оплати праці здійснено на 1 055 осіб, тобто менше за фактичну чисельність (станом на 01.01.2024) на 4 особи. Протягом 2024 року обсяг призначень збільшено, у тому числі на оплату праці – на 4,9 млн гривень.

Окрім цього, протягом 2021–2023 років законами про державний бюджет на відповідний рік не забезпечувалась потреба в капітальних видатках. Вперше такі видатки були затверджені у 2024 році в сумі 233,6 млн грн, водночас через наявні нормативно-правові та організаційні проблеми БЕБ освоєно лише на 25 відс. коштів (57,6 млн гривень). Це не дало змоги здійснити заплановане створення Єдиної інформаційної системи БЕБ, придбати серверне, мережеве та телекомунікаційне обладнання, спеціальне обладнання для захисту інформації. Також не проведені роботи з ремонту приміщень, не оновлений застарілий автопарк. Найгостріше проблема недостатнього фінансування позначалася на ТУ БЕБ, що призвело до необхідності залучення як додаткового джерела субвенції державному бюджету з місцевого бюджету.

Довідково. Зокрема, у 2023 і 2024 роках ТУ БЕБ у Львівській області у зв'язку з обмеженням фінансуванням, відсутністю у кошторисних призначеннях на 2023 та 2024 рік необхідних видатків зверталось до Львівської ОВА з проханням виділити кошти з обласного бюджету в межах Комплексної програми “Безпечна Львівщина” на 2021–2025 роки для придбання обладнання, комп'ютерної та оргтехніки, послуг з метою забезпечення належного виконання покладених завдань. Подібно, ТУ БЕБ у Закарпатській області зверталось до місцевої влади (Закарпатської ОВА, міських та сільських рад) про надання фінансової підтримки.

Субвенція на загальну суму 87,8 млн грн використана ТУ БЕБ на придбання автомобілів, комп'ютерного обладнання, програмного забезпечення, кондиціонерів, канцелярських та господарських товарів, пально-мастильних матеріалів, створення комплексної системи захисту інформації, монтаж пожежної сигналізації, поточний ремонт і техобслуговування автотранспортних засобів тощо (додаток 2). Потреби у такому матеріально-технічному забезпеченні зазначалися при формуванні бюджетних запитів при складанні проєктів законів про держбюджет, однак у 2022–2023 роках за рахунок коштів державного бюджету не були задоволені.

Довідково. Згідно з пунктом 22⁵ розділу VI “Прикінцеві та перехідні положення” Бюджетного кодексу у період дії воєнного стану та з метою відсічі збройної агресії РФ проти України, забезпечення національної безпеки, заходів територіальної оборони, підтримки місцевої інфраструктури, соціального захисту населення, органи місцевого самоврядування, місцеві державні адміністрації, військово-цивільні адміністрації або військові адміністрації (у разі їх утворення) можуть приймати рішення про здійснення, як виняток з положень частини другої статті 85 цього Кодексу, видатків, не віднесених до відповідних місцевих бюджетів цим Кодексом, і видатків на утримання бюджетних установ одночасно з різних бюджетів. Такі видатки здійснюються шляхом надання міжбюджетного трансферту з відповідного місцевого бюджету. Абзацом другим частини другої статті 4 Бюджетного кодексу передбачено: якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу.

Отже, протягом періоду дії режиму воєнного стану здійснення видатків шляхом надання державному бюджету міжбюджетного трансферту з відповідного місцевого бюджету передбачено Бюджетним кодексом.

Частина матеріально-технічної бази БЕБ сформована завдяки передачі від ДФС майна на суму 206,7 млн гривень. При цьому отримане майно було зношеним та морально застарілим, зокрема автотранспорт – на 95 відсотків. Через фактичне функціонування лише 9 із 24 ТУ БЕБ таке майно використовувалось у роботі частково: на початок 2025 року не були розподілені та не використовувались активи на суму 72,7 млн гривень.

Частину отриманих БЕБ запасів на суму **8,8 млн грн** передано стороннім організаціям, не пов’язаним із БЕБ (військові частини, підрозділи Служби безпеки України, Національної поліції України тощо). Договори відповідального зберігання укладались не з усіма зберігачами цього майна, окремі зберігачі майна зверталися до БЕБ із проханням забрати майно. На час аудиту це питання залишається невирішеним, що, зокрема, зумовлено відсутністю у БЕБ необхідних приміщень для зберігання майна.

Встановлено факти невіїздів інвентаризаційної комісії БЕБ у 2023 і 2024 роках для проведення інвентаризації активів, які зберігаються за межами м. Києва. Заповнення інвентаризаційних описів, які підтверджують наявність активів, що перебувають на зберіганні / у користуванні інших контрагентів, здійснювалось на підставі актів звірок, інформаційних листів, а в окремих випадках – без будь-якого підтвердження, що не відповідає вимогам пункту 4.2 розділу III Положення № 879 та створює ризики втрати активів, які обліковуються на балансі БЕБ. Ситуацію погіршує невирішення протягом трьох років питання заміщення в ЦА БЕБ матеріально відповідальних осіб, які під час воєнного стану були мобілізовані.

Поряд із наявними залишками майна, яке обліковується в ЦА БЕБ, спостерігається його брак в окремих ТУ, що зумовило використання

особистого майна працівників. Зокрема, ТУ БЕБ у м. Києві критично залежить від майна працівників, яке використовується на підставі договорів відповідального зберігання. Забезпеченість меблями та обладнанням не досягає мінімально необхідного рівня, що свідчить про неналежну матеріально-технічну базу. ТУ БЕБ, які підлягали аудиту, забезпечені приміщеннями на праві оренди. Брак площ зафіксований у ТУ БЕБ у Чернівецькій, Львівській областях та м. Києві. Приміщення потребують проведення ремонтних робіт та є непристосованими для осіб з особливими потребами.

Загалом упродовж 2021–2024 років БЕБ використало на забезпечення своєї діяльності 2 159,7 млн грн (66,3 відс. виділеного фінансування). За цей період Бюро не використало та повернуло до державного бюджету **1 097,9 млн гривень**.

З метою отримання аудиторської впевненості щодо відповідності використання коштів державного бюджету встановленим порядком, нормам і правилам, на основі ризикоорієнтованого підходу проведено тестування окремих операцій, за результатами якого встановлено **невідповідності при управлінні та використанні коштів у сумі 5,7 млн гривень**.

Зокрема, нестворення ЄІС БЕБ обмежує можливості Бюро ефективно аналізувати структуровані та неструктуровані дані, що є одним з основних його завдань. Натомість замість створення такої системи ЦА і ТУ БЕБ за наявності потреби забезпечення належного аналізу відповідних даних у 2024 році закупили ліцензії на програмну продукцію інформаційно-аналітичної системи Youcontrol на загальну суму **2,7 млн грн** у суб'єктів господарювання недержавної форми власності. Проведення цієї закупівлі не узгоджується із положеннями частини другої статті 9 Закону про Бюро: БЕБ отримує, обробляє та користується інформацією з автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів, банків (баз) даних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, доступ до яких здійснено з урахуванням положень статті 7 цього Закону. Крім того, предметом закупівлі цієї системи для потреб ЦА БЕБ відповідно до укладеного з постачальником (ТОВ “Ю-Контроль”) договору є інформаційно-аналітичне забезпечення підприємницької діяльності, яку ЦА БЕБ фактично не здійснює зважаючи на організаційно-правовий статус та норми законодавства.

Довідково. У 2024 році державним бюджетом передбачались кошти в сумі 40,5 млн грн на створення власної ЄІС, необхідність застосування якої в діяльності БЕБ прямо передбачена частиною першою статті 9 Закону про Бюро для забезпечення потреб виконання аналітичних функцій та яка не була створена через допущені нормативно-правові та організаційні прорахунки.

Доступ до окремих інформаційних ресурсів для ТУ БЕБ не забезпечувався, що обмежувало повноцінне виконання контрольних та

аналітичних функцій. Зокрема, у 2023–2024 роках ТУ БЕБ у м. Києві не мало доступу до ІКС “Податковий блок”, ІТС “Єдине вікно подання податкової звітності”, ІКС “ЄАІС Держмитслужби”, ІКС “ЄДДР”, ІКС “Інформаційний портал НПУ” (забезпечувався через наявні доступи ЦА БЕБ), у 2022–2024 роках ТУ БЕБ у Чернівецькій області – до Єдиного державного реєстру транспортних засобів МВС.

ІТ - системи БЕБ функціонували безперебійно, але не всі отримали сертифікацію і не для всіх була створена комплексна система захисту інформації, що зумовлює ризики для захисту інформації та збереження персональних даних. Зокрема, такої комплексної системи не має ІS-Pro, чим створений ризик несанкціонованого доступу сторонніх осіб до службової інформації БЕБ, в тому числі через підключену до персонального комп'ютера мережу Інтернет.

У загальному обсязі здійснених витрат видатки на оплату праці працівників ЦА і ТУ БЕБ становили 1 572,7 млн грн (69,4 відс. виділених коштів). При цьому вже на етапі планування кошторисні призначення на сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з фонду зарплати працюючих осіб з інвалідністю (розраховані із застосуванням 22,0 відс. замість належних 8,41 відс.) **завищено на 0,3 млн гривень**⁷.

Результатом перевищення встановлених строків складання звітів про відрядження та непідтвердження витрат на проживання у відрядженні, зокрема за допомогою реєстратора розрахункових операцій, стало використання (ЦА БЕБ, ТУ БЕБ у Львівській та Чернівецькій областях) **0,1 млн грн** з недотриманням вимог Інструкції № 59. Системною є практика незабезпечення працівників БЕБ, що відряджаються, авансами та ненадання їм компенсації за відрядження у святкові та неробочі дні. Зазначене зумовлено, зокрема, неврахуванням у загальних положеннях законодавства про відрядження особливостей діяльності Бюро (правоохоронна функція) та виконання особами із спеціальними званнями БЕБ службових обов'язків.

Протягом 2023–2024 років ТУ БЕБ у Чернівецькій області у 9 випадках здійснило оплату за проведення судово-економічної експертизи на суму **0,3 млн грн** лише на підставі актів здачі-приймання висновків експерта без передбачених умовами укладених договорів рахунків та актів розрахунку вартості виконання таких висновків.

Крім того, встановлено факти здійснення в ТУ БЕБ у Чернівецькій області публічних закупівель з недотриманням процедур, визначених законодавством про закупівлі. Загальний обсяг таких невідповідностей сягнув **2,3 млн гривень**. Зокрема, у 2-х випадках не відхилено тендерні пропозиції, які не відповідали тендерній документації та вимогам чинного законодавства (обсяг невідповідностей –

⁷ Не дотримано вимоги Порядку № 228.

396,2 тис. гривень)⁸. Відсутні на час проведення аудиту належні обґрунтування очікуваної вартості придбання спеціалізованого автомобіля Skoda Octavia Ambition (1 072,0 тис. грн)⁹, не оприлюднений протокол розгляду тендерних пропозицій, зокрема із визначення переможця закупівлі, замість якого оприлюднена пропозиція про укладання договору на закупівлю товару¹⁰. Без використання електронної системи здійснені закупівлі на суму 844,5 тис. гривень¹¹.

Аудитом також встановлені випадки **неефективного використання коштів державного бюджету на загальну суму 2,9 млн гривень**.

Зокрема, придбані матеріальні цінності на суму **0,7 млн грн** тривалий час не використовуються в роботі БЕБ: ЦА – 3 поліграфічні комплекси через їх закупівлю після внесення у 2024 році змін до Закону про Бюро та неможливість використання за призначенням для проведення атестації працівників, яка можлива лише після призначення Директора БЕБ (06.08.2025); ТУ БЕБ у Львівській області протягом 16 місяців – 46 модулів пам'яті, 48 накопичувачів SSD та жорсткий диск для ноутбука. За наявності отриманих від ДФС матеріальних цінностей, на закупівлю для ЦА і ТУ подібного майна витрачено **2,2 млн гривень**.

Окрім цього, рішенням Закарпатської обласної ради від 19.12.2024 № 1234 ТУ БЕБ у Закарпатській області надано функції замовника будівельних робіт на проведення капітального ремонту орендованого ним приміщення комунальної власності. Згідно з протоколом № 16 від 04.04.2025 комісії з питань оренди майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області ТУ БЕБ у Закарпатській області надано згоду на проведення капітального ремонту на об'єкті оренди виключно у разі дотримання умов договору оренди в обсязі та у строки, зазначені у робочому проєкті. Отже, враховуючи умови договору оренди та дані робочого проєкту станом на дату надання згоди, ТУ БЕБ у Закарпатській області заплановано провести капітальний ремонт орендованого приміщення комунальної власності на суму **103,0 млн грн**, яке після закінчення строку оренди має бути повернено орендодавцю / балансоутримувачу без компенсації його вартості.

Ідентифіковані аудитом невідповідності у процесах формування потреби та використання виділеного з державного бюджету фінансового ресурсу, а також допущені в цих процесах організаційно-управлінські прорахунки створювали

⁸ Не дотримано вимоги статей 26 і 31 Закону № 922, пунктів 28 і 44 Особливостей № 1178, абзацу другого пункту 3 Порядку № 1082.

⁹ Не відповідає вимогам пунктів 3 і 5 розділу II, пунктів 1-2 розділу III Примірної методики № 275.

¹⁰ Не відповідає вимогам статті 10 Закону № 922.

¹¹ Не відповідає вимогам статей 4 і 41 Закону № 922, пунктів 5, 6 і 17 Постанови № 1178, пункту 3 розділу I Порядку № 708.

труднощі та не давали змоги БЕБ здійснювати належну оцінку результатів своєї роботи у контексті співвідношення до обсягів проведених витрат.

Паспорти бюджетної програми на 2021–2024 роки не містили відповідних показників виконання трьох із восьми основних завдань БЕБ, визначених статтею 4 Закону про Бюро: збирання та аналіз інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, визначення способів запобігання їх виникненню в майбутньому, планування заходів у сфері протидії кримінальним правопорушенням, віднесенням законом до його підслідності, виявлення та розслідування правопорушень, пов’язаних з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги.

Довідково. БЕБ пояснює це тим, що завдання бюджетної програми відображають основні етапи і шляхи її виконання протягом бюджетного періоду та спрямовані на досягнення мети. Статтею 4 Закону про Бюро визначені завдання БЕБ, які є основою для формування завдань у паспорті бюджетної програми, але не є їх повною ідентичністю. Фактичний стан виконання завдань БЕБ характеризується результативними показниками паспорта бюджетної програми, сформованими з урахуванням статті 35 Закону про Бюро, відображеними у звітах про виконання паспортів бюджетної програми на 2021–2024 роки та звітах про діяльність БЕБ.

Із зазначеним не можна погодитись, оскільки статтею 4 Закону про Бюро визначено: всі вісім завдань є основними, тобто рівнозначними, а за допомогою визначених у паспорті результативних показників не можна перевірити виконання лише трьох із них.

Результативні показники паспортів не давали змоги належно оцінювати ступінь виконання завдань та вимірювати кінцевий ефект від створених Бюро аналітичних продуктів, інформаційних документів або аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів, органів місцевого самоврядування, а також кількість або частку скерованих до суду кримінальних проваджень за результатами здійснення детективами БЕБ досудового розслідування. Для оцінки навантаження у роботі на одного аналітика БЕБ визначений відповідний показник, проте він не стосувався детектива БЕБ, що не давало змоги оцінити його роботу. Планові результативні показники діяльності аналітичних підрозділів БЕБ були суттєво заниженими через неврахування тенденцій їх виконання у попередніх роках, завдяки чому відбувалось їх значне перевиконання (від 1,3 до 60 разів) (додаток 3).

Чинники впливу

- Запровадження Мінфіном практики “штучного” обмеження законами про держбюджет на відповідний рік граничної чисельності працівників БЕБ.
- Незабезпечення фінансування діяльності БЕБ у достатніх обсягах для виконання окреслених завдань.
- Неузгодженість положень Закону про Бюро з нормами Бюджетного кодексу в частині джерел фінансування для забезпечення діяльності БЕБ.
- Незабезпечення належного управління матеріальними ресурсами (майном), переданого БЕБ від ДФС, переданого зберігачам від БЕБ на умовах відповідального зберігання.
- Невирішення питання заміщення мобілізованих матеріально відповідальних осіб, функціонування зброярень у ТУ БЕБ.
- Неврахування у загальних положеннях законодавства про відрядження особливостей виконання правоохоронної функції особами із спеціальними званнями БЕБ та виконання ними службових обов’язків.
- Нестворення ЄІС БЕБ.
- Допущення недоліків при плануванні результативних показників бюджетної програми в частині їх кількісного виміру, які б висвітлювали належний ефект діяльності БЕБ.
- Неузгодженість структури та штатного розпису БЕБ з положеннями статті 35¹ Закону про Бюро.
- Нефункціонування кадрових комісій для добору персоналу БЕБ.
- Неунормування Умовами № 1068 коефіцієнта посадового окладу для начальника ТУ БЕБ у разі віднесення такої посади до категорії осіб зі спеціальним званням БЕБ.

1.3. ОЦІНКА ПОВНОТИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ПРОТИДІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ, ВИЗНАЧЕНИХ ЗАКОНОМ ПРО БЮРО

Для ефективного управління ризиками в економічній сфері бракувало системності, нормативного, організаційного і технічного забезпечення. З окремих питань результати роботи Бюро були фрагментарними, не запроваджене цілісне середньо- та довгострокове планування. Засоби автоматизації не були достатніми для інтеграції результатів аналітичної роботи у діяльність з упередження правопорушень, зокрема внаслідок нестворення ЄІС. Суттєвими проблемами залишаються нормативні прогалини в частині статусу та обов'язковості розгляду рекомендацій БЕБ, низька результативність розслідувань у сфері отримання та використання міжнародної технічної допомоги, нерівномірне охоплення різних сегментів економіки.

Як наслідок, внаслідок нерозроблення достатніх інструментів та механізмів Бюро стикалось з проблемами під час виконання усіх 8 завдань, визначених Законом про БЕБ. Переважна більшість аналітичних продуктів (90 відс.) передається підрозділам детективів для включення до кримінальних проваджень, що свідчить про фокусування уваги Бюро на припиненні кримінальних правопорушень, а не запобіганні їх вчинення та упередженні.

Разом з тим у 2021–2024 роках БЕБ частково реалізовувало покладені завдання. Зокрема, створено аналітичні продукти за результатами виявлення потенційних та наявних ризиків на суму 362 233,6 млн гривень. Підготовлено листи-рекомендації, спрямовані на упередження втрат відповідних бюджетів в обсязі 22 898,8 млн гривень. Водночас звітність Бюро за показником забезпечення відшкодування збитків за закінченими кримінальними провадженнями за відповідний рік є недосконалою, оскільки відображає обсяги збитків, відшкодовані за кримінальними провадженнями у попередні роки. При цьому загальна сума відшкодованих збитків за період аудиту становить 5 919,8 млн гривень.

Структурована сукупність заходів щодо реалізації ключових завдань діяльності БЕБ, згідно з пунктом 3 Порядку № 45, представлена у перспективних планах роботи БЕБ на відповідні роки, що охоплюють всі сфери діяльності Бюро, спрямовані на реалізацію основних його цілей, напрямів та завдань, виконання положень стратегій, програм і планів дій КМУ, цілей сталого розвитку, стратегій розвитку окремих галузей (сфер) / загальнодержавних програм, міжнародних договорів¹².

¹² Відповідно до пункту 5 розділу II Порядку № 45.

Довідково. Перспективні плани роботи БЕБ на 2022–2024 роки затверджені наказами БЕБ від 21.12.2021 № 112 (12 завдань), від 26.12.2022 № 383 (16 завдань) та від 29.12.2023 № 330 (19 завдань) і передбачають виконання основних завдань, визначених статтею 4 Закону про Бюро.

Аналіз перспективних планів БЕБ свідчить про застосування **різних підходів до формулювання завдань, заходів і показників оцінки результативності**.

Так, перспективний план роботи БЕБ на 2022 рік охоплює всі **8 завдань**, визначених статтею 4 Закону про Бюро, для реалізації яких передбачено відповідні заходи та індикатори виконання. У перспективному плані на 2024 рік передбачено **7 із 8 завдань**, на 2023 рік **лише 3 завдання** чітко сформульовані відповідно до вимог Закону про Бюро. Решта завдань, як і заходи для їх реалізації та індикатори виконання, викладена без належного обґрунтування методологічного підходу або чітких посилань на норми цього Закону. Крім того, перспективні плани на 2022–2024 роки не містять кількісних показників очікуваних результатів, що не відповідає пункту 4 розділу I Порядку № 45, де одним із обов'язкових критеріїв для формування планів визначено "вимірюваність".

Довідково. Звіти про виконання перспективних планів згідно з пунктом 1 розділу III Порядку № 45 затверджені керівництвом БЕБ: за 2022 рік – 23.01.2023 (Директор БЕБ Вадим Мельник); 29.01.2024 (в.о. Директора БЕБ Андрій Пашук) та за 2024 рік – 14.02.2025

Взаємозв'язок функцій і завдань БЕБ формує цілісну систему та створює логічний ланцюг, який має забезпечувати повний цикл протидії правопорушенням, що посягають на економічну безпеку держави (рис. 2).

Невідповідність структури завдань, відсутність вимірюваних індикаторів та різний підхід до формування перспективних планів роботи БЕБ унеможливають належне порівняння планових та фактичних результатів між звітними періодами.

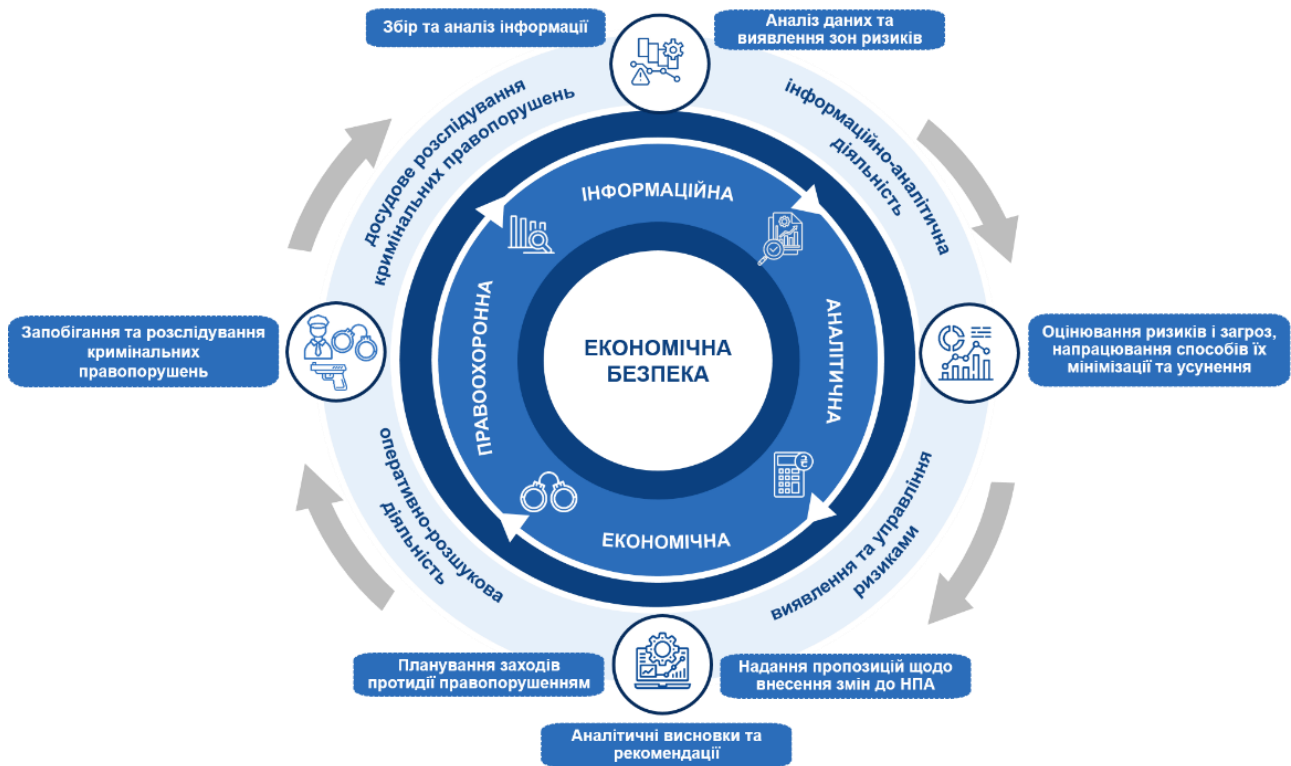

Рис. 2. Процес діяльності БЕБ з виконання поставлених перед ним завдань у сфері протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави

Завдання 1. Виявлення зон ризиків у сфері економіки шляхом аналізу структурованих і неструктурованих даних

Частиною 1 статті 12 Закону про Бюро закладено фундаментальне підґрунтя для впровадження в діяльності БЕБ новітніх аналітичних інструментів, зокрема, застосування ризикорієнтовного підходу. З метою нормативного забезпечення цього процесу наказом БЕБ від 01 лютого 2023 року № 36¹³ затверджено Порядок застосування ризикорієнтованого підходу в Бюро економічної безпеки України (далі – Порядок № 36), який визначає організаційні засади діяльності БЕБ з виявлення, оцінювання та визначення ризиків вчинення кримінальних правопорушень у сфері та обсязі, що забезпечують мінімізацію таких ризиків залежно від їх рівня (рис. 3). Рівні застосування ризикоорієнтованого підходу визначені пунктом 1 розділу III Порядку № 36. Результати інформаційно-аналітичної діяльності БЕБ, отримані в процесі застосування ризикоорієнтованого підходу на кожному з наведених рівнів, можуть бути використані з метою виконання завдань інших рівнів (пункт 2 розділу III Порядку № 36).

¹³ Зареєстрований в Мін'юсті 27 лютого 2023 року за № 350/39406.

Рис. 3. Основні етапи та результати впровадження БЕБ ризикорієнтованого підходу

Для стандартизації та вдосконалення процесу створено профілі ризиків, які охоплюють типові та спеціальні схеми протиправної діяльності, а також індикатори (маркери) ризиків. На 2024 рік система включала десятки профілів та сотні індикаторів, що давало змогу комплексно оцінювати економічні загрози та узгоджувати заходи з метою їх мінімізації.

Відповідно до статей 21 і 22 Закону про Бюро результатом роботи інформаційно-аналітичних підрозділів БЕБ є **аналітичні продукти**¹⁴ та **інформаційні документи**¹⁵. На виконання положень частини шостої статті 22 Закону про Бюро, з метою нормативного визначення видів, форми та структури аналітичних продуктів, а також строків їх створення інформаційно-аналітичними підрозділами БЕБ затверджено Положення про аналітичні продукти Бюро економічної безпеки України¹⁶.

Загальні засади проведення аналітичних досліджень у БЕБ та взаємодії інформаційно-аналітичних підрозділів БЕБ під час реалізації повноважень

¹⁴ Результати аналітичного дослідження, складені у письмовій формі з використанням інформації, що міститься в інформаційних системах БЕБ та інших джерелах, у тому числі в заявах (повідомленнях) про вчинення кримінального правопорушення, створюються планово або на запит підрозділу БЕБ (частини друга, четверта статті 22 Закону про Бюро).

¹⁵ Перелік інформаційних документів, які складаються підрозділом аналізу інформації та управління ризиками, затверджений наказом БЕБ від 27.04.2022 № 77 та встановлює вид і зміст інформаційних документів, визначає випадки, у яких здійснюється їх складання.

¹⁶ Затверджено наказом БЕБ від 26.05.2023 № 170.

щодо виявлення, оцінювання та визначення ризиків вчинення кримінальних правопорушень у сфері економіки, а також вжиття заходів з метою мінімізації або усунення причин і умов, які сприяють їх вчиненню, визначені у Порядку проведення аналітичних досліджень у Бюро економічної безпеки України¹⁷ (рис. 4).

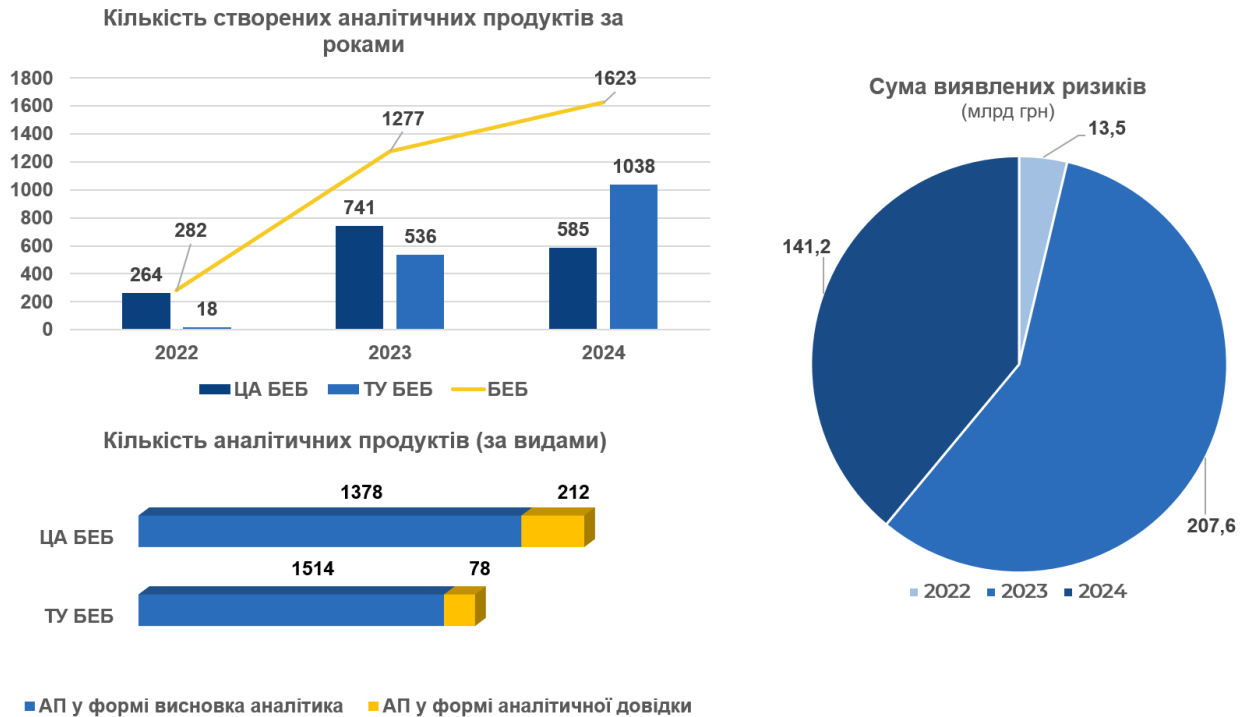

Рис. 4. Алгоритм проведення аналітичного дослідження та створення аналітичного продукту

Від початку діяльності БЕБ (з листопада 2021 року) до травня 2023 року створення аналітичних продуктів відбувалось **без формалізованого підходу щодо визначення їх виду, форми та структури, а також строків створення інформаційно-аналітичними підрозділами БЕБ**. Документ, який би регламентував загальні засади проведення аналітичних досліджень у БЕБ та взаємодії інформаційно-аналітичних підрозділів БЕБ під час реалізації повноважень щодо виявлення, оцінювання та визначення ризиків вчинення кримінальних правопорушень у сфері економіки, а також вжиття заходів з метою мінімізації або усунення причин і умов, які сприяють їх вчиненню, також затверджено значно пізніше початку діяльності БЕБ – 27.11.2023.

¹⁷ Затверджено наказом БЕБ від 27.11.2023 № 305 (далі – Порядок № 305).

Діаграма 3. Дані про кількість створених БЕБ аналітичних продуктів та обсяги оцінених ризиків у сфері економіки

Загалом за 2022–2024 роки БЕБ створено **3 182 аналітичні продукти** на суму **362 233,6 млн грн** (центральный апарат – 1 590 од., 272 319,9 млн грн; територіальні управління – 1 592 од., 89 913,8 млн грн) (діаграма 3), з яких:

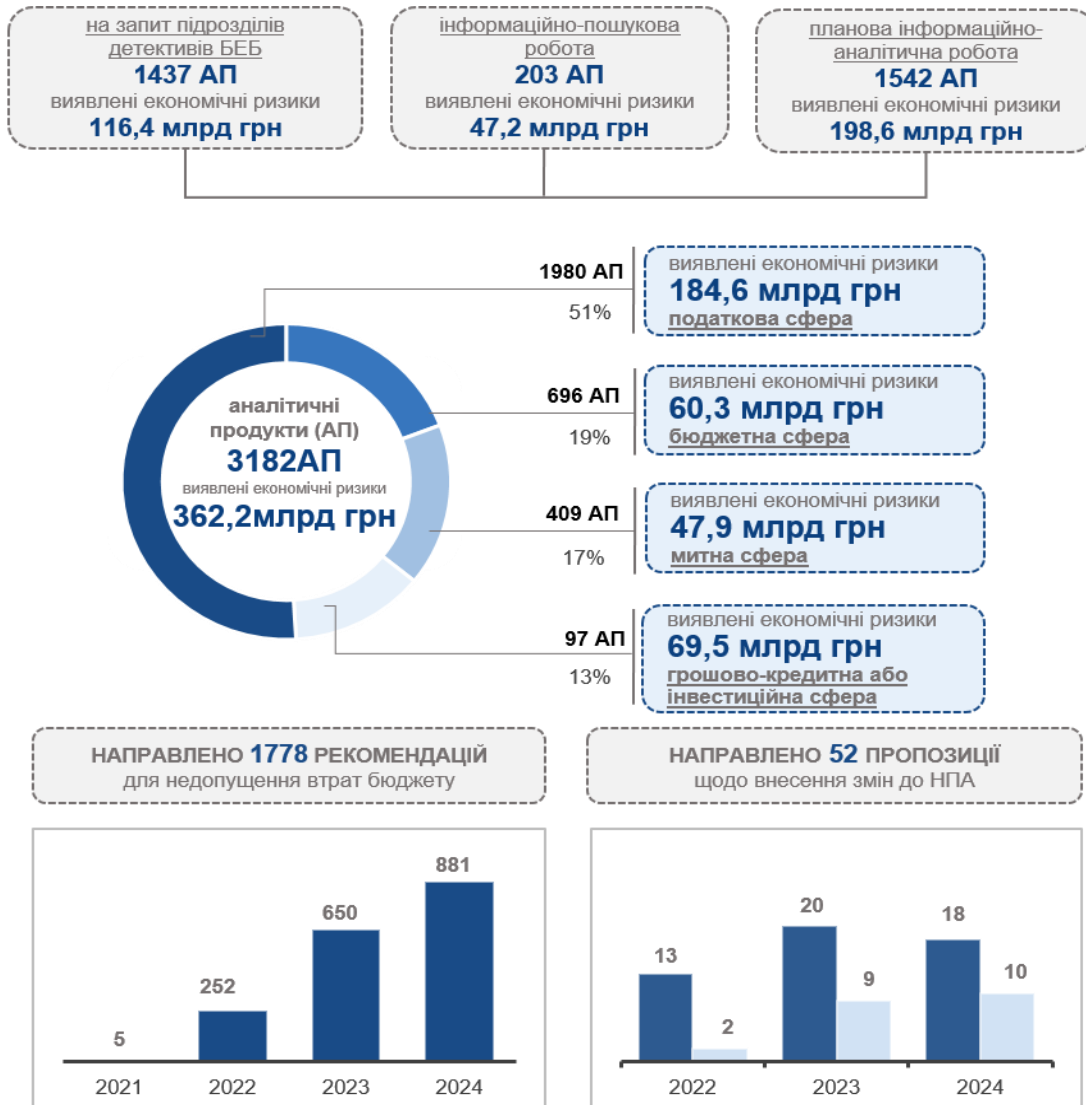
– **на запити підрозділів детективів БЕБ, які здійснюють розслідування кримінальних правопорушень**, – 1 437 продуктів на суму 116 352,0 млн грн (45,2 відс. загальної кількості створених продуктів та 32,1 відс. загальної суми виявлених ризиків);

– **інформаційно-пошукова робота** (виявлення потенційних ризиків) – 203 продукти на суму 47 243,9 млн грн (6,4 і 13,0 відс. відповідно);

– **планова інформаційна аналітична робота** (виявлення наявних ризиків, оформлених в аналітичних продуктах за ініціативою аналітичних підрозділів, за запитами детективів стратегічного захисту економіки, детективів внутрішньої безпеки та захисту працівників) – 1 542 продукти на суму 198 637,7 млн грн (48,5 і 54,8 відсотка).

Із загальної кількості аналітичних продуктів, створених у 2022–2024 роках, лише **203** (6,4 відс.) передбачали роботу із виявлення потенційних ризиків (діаграма 4).

Діаграма 4. Дані про розподіл аналітичних продуктів за сферами економіки

Для дослідження під час аудиту було відібрано 220 аналітичних продуктів: 40 – ЦА БЕБ та 180 – 6 ТУ БЕБ (м. Київ, Закарпатська, Львівська, Полтавська, Одеська та Чернівецька області). Інформація про загальну аудиторську вибірку наведена у додатку 6 до Звіту.

Аналіз засвідчив, що 21 аналітичне дослідження в ЦА БЕБ завершено в установлені строки. У 5 випадках їх проведення призупинено на підставі службових записок аналітиків. Загалом у 6 випадках аналітичні продукти створено невчасно, з них перевищили строки: у 5 випадках (на запит Головного підрозділу детективів) – встановлений пунктом 3 Положення № 170 та/або пунктом 11 Порядку № 305), в 1 випадку (за ініціативою Департаменту аналізу інформації та управління ризиками БЕБ) – встановлений пунктом 6

Положення № 170 та/або пунктом 10 Порядку № 305. Крім того, у вибірці немає інформації про початок аналітичного дослідження за 13 аналітичними продуктами, створеними з ініціативи інформаційно-аналітичного підрозділу ЦА БЕБ, що унеможлиблює аналіз дотримання строків створення продуктів, визначених пунктом 3 Розділу II Положення № 170 та/або пунктом 10 Порядку № 305.

За інформацією БЕБ, аналітичні продукти були створені до затвердження Порядку № 305, яким встановлено вимогу фіксувати початок дослідження відповідним документом.

Довідково. На час створення 7 аналітичних продуктів вже діяло Положення № 170, яким установлено граничний строк до 30 календарних днів (максимально – 60) для аналітичних досліджень, що створюються за ініціативою підрозділів, та 10 робочих днів (максимально – 20) для продуктів, що створюються на запит підрозділів детективів. (в.о. Директора БЕБ Сергій Перхун).

Хоча Порядок № 305 конкретизував механізм фіксації дати початку дослідження (службова записка), нерозкриття такої інформації у продуктах, створених раніше, не скасовує обов'язку дотримання строків, установлених Положенням № 170, яке має вищу юридичну силу у відповідній частині та діяло на час формування зазначених аналітичних продуктів.

Загалом результати екстраполяції на генеральну сукупність результатів вибірки щодо передачі аналітичних продуктів підрозділам детективів та їх включення до матеріалів досудового розслідування і кримінальних проваджень свідчать, що **90 відс.** аналітичних продуктів передано підрозділам детективів, які в подальшому включено до матеріалів досудового розслідування та відповідних кримінальних проваджень.

Також результати аудиту свідчать, що аналітична діяльність БЕБ чітко орієнтована на податкову сферу (60 відс. загальної кількості аналітичних продуктів), яка є пріоритетною з огляду на кількість матеріалів та ідентифіковану суму ризику. Водночас митна, грошово-кредитна й інвестиційна сфери, хоча й менш представлені за кількістю, демонструють фінансову значущість, що вказує на необхідність збільшення аналітичної уваги до цих напрямів.

Отже, загальна аудиторська вибірка демонструє, що аналітична робота БЕБ забезпечує значний обсяг виявлених економічних ризиків, але потребує: 1) розширення охоплення митної та грошово-кредитної сфер, враховуючи їх високий за обсягом потенціал можливих втрат; 2) підвищення частки ініціативної аналітики; 3) посилення дисципліни дотримання строків та документування; 4) створення механізмів, які забезпечуватимуть вищий рівень перетворення виявлених ризиків у фактичні упередження або запобігання можливим втратам державних ресурсів.

Довідково. За 2022–2024 роки БЕБ загалом складено **4 526 інформаційних документів**: у 2022 році – 667, у 2023 році – 1 948 (втричі більше), у 2024 році – 1 911 інформаційних документів.

Завдання 2. Оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави, напрацювання способів їх мінімізації та усунення

Відповідно до статті 13 Закону про Бюро БЕБ із залученням контролюючих та інших державних органів, що провадять діяльність у сфері протидії кримінальним правопорушенням та запобігання загрозам економічній безпеці держави, а також суб'єктів господарювання проводить комплекс заходів з **оцінювання ризиків у сфері економіки**.

Аудитом встановлено, що КМУ **тільки через 3 роки** (27.12.2024) затверджено Порядок № 1509, який визначив механізм проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки. Це не відповідає вимогам пункту 1 частини десятої розділу VI “Прикінцеві та перехідні положення” Закону про Бюро, згідно з якими КМУ мав забезпечити прийняття нормативно-правових актів, що впливають із положень цього Закону, не пізніше трьох місяців з дня набрання ним чинності.

Довідково. Комплекс заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки проводиться не рідше одного разу на три роки та включає збирання, оброблення, оцінювання та аналіз інформації щодо результатів діяльності БЕБ, контролюючих органів та державних органів, що провадять діяльність у сфері протидії кримінальним правопорушенням та запобігання загрозам економічній безпеці держави, а також затвердження за результатами такого аналізу відповідних заходів для мінімізації та усунення ризиків у сфері економіки.

Причиною цього стало довготривале (протягом 2022–2024 років) розроблення та погодження БЕБ із заінтересованими державними органами проєкту постанови КМУ “Про затвердження комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки” внаслідок неналежної міжвідомчої координації та взаємодії, системних недоліків нормопроектувальної діяльності.

Довідково. Мали місце багаторазові редакційні зміни цього проєкту нормативно-правового акта, затримки з погодженням та тривалі повторні погодження Мінфіном, Мінекономіки, Мін'юстом, Мінцифри, НАЗК, затримки з відповіддю НАЗК тощо. Довготривалість розроблення та погодження є прикладом зволікання та неналежної нормативної дисципліни як з боку розробника (БЕБ), так і окремих заінтересованих органів.

Як наслідок, у період аудиту через неформалізацію підходу з листопада 2021 року до грудня 2024 року (тобто від початку діяльності БЕБ до затвердження Порядку № 1509) **проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки не здійснювалося**, чим не забезпечено виконання

вимог статті 13 Закону про Бюро в частині комплексного оцінювання ризиків. Затвердження Порядку № 1509 стало ключовим кроком у формуванні системного підходу до управління ризиками в економічній сфері.

Довідково. Порядок № 1509 визначає організаційні засади проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки (далі – комплекс заходів), що здійснюється БЕБ із залученням контролюючих та інших державних органів, які провадять діяльність у сфері протидії кримінальним правопорушенням та запобігання загрозам економічній безпеці держави, а також суб’єктів господарювання.

Керуючись пунктом 9 Порядку № 1509, комплекс заходів БЕБ розпочало тільки у черні 2025 року з виданням наказу від 06.06.2025 № 19, яким затверджено План проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки на 2025–2026 роки. Організаційна підготовка до проведення комплексу заходів розпочалась з утворення робочої групи¹⁸, до складу якої увійшли представники ключових структурних підрозділів БЕБ, відповідальних за координацію заходів у сфері економічної безпеки.

Фактичний стан виконання заходів, передбачених вказаним Планом, підтверджує активізацію діяльності БЕБ у цьому напрямі, однак окремі завдання на час аудиту залишались на початковому етапі виконання. Зокрема, на стадії розроблення перебувала методика оцінювання ризиків у сфері економіки. Основний етап комплексу заходів (проведення оцінювання ризиків) запланований на листопад 2025 – січень 2026 року, а заключні (підготовка звіту про результати оцінювання ризиків у сфері економіки та складання переліку заходів, спрямованих на мінімізацію та усунення ризиків у сфері економіки) – на березень – липень 2026 року.

Разом з тим проведенню комплексу заходів має передувати впровадження методології, яка повинна містити підходи до комплексного дослідження ризиків у сфері економіки та відповідати повноваженням правоохоронних та інших державних органів, залучених до механізму забезпечення економічної безпеки держави. Розроблення та затвердження методики оцінювання ризиків у сфері економіки, яка на час аудиту не затверджена, передбачено цим Планом на квітень – серпень 2025 року.

Таким чином, тільки у 2025 році після трирічної затримки із затвердженням Порядку № 1509 БЕБ перейшло до практичного втілення вимог статті 13 Закону про Бюро, започаткувавши формування цілісного механізму управління ризиками в економічній сфері. Водночас фактичне виконання ключових етапів комплексу заходів ще попереду, а перші практичні результати цієї роботи очікуються не раніше другої половини 2026 року.

¹⁸ Наказ БЕБ від 11.02.2025 № 21 “Про утворення групи з питань забезпечення проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки”.

Завдання 3. Подання пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки

Керуючись положеннями статті 4 Закону про Бюро та абзацу другого пункту 3 розділу V Порядку № 36, БЕБ упродовж 2022–2024 років виконало усі передбачені перспективними планами заходи з аналізу законодавства та ініціювало необхідні зміни до нормативно-правових актів з метою усунення передумов створення та застосування схем протиправної діяльності у сфері економіки.

Аналіз результатів **інформаційно-аналітичної діяльності БЕБ** за 2021–2024 роки засвідчив наявність проблеми, адже з метою усунення передумов для схем протиправної діяльності Бюро надає державним органам пропозиції щодо внесення змін до законодавства у порядку, визначеному Регламентом Кабінету Міністрів України¹⁹. Водночас **чинне законодавство не встановлює строків розгляду пропозицій або відповідальності органів влади за їх неврахування**, що обмежує можливості БЕБ впливати на результативність нормативних змін.

Як результат, за цей період надано **52 пропозиції**, зокрема: у 2022 році з наданих **13 пропозицій** про внесення змін до нормативно-правових актів, спрямованих на усунення передумов створення злочинних схем в економіці щодо ризиків втрат бюджету, враховано лише 2 (15 відс.), частково враховано ще 2 (15 відс.); у 2023 році **із наданих 20 пропозицій** – 9 враховано і 9 частково враховано; у 2024 році **із 18 наданих** – відповідно 10 і 5 пропозицій.

¹⁹ Затверджено постановою КМУ від 18 липня 2007 року № 950 (зі змінами).

Отже, протягом 2022–2024 років діяльність БЕБ з надання пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів, спрямованих на мінімізацію бюджетних втрат через протиправні схеми, набувала системності. Загальна динаміка наданих Бюро пропозицій демонструвала тенденцію до зростання, що свідчить про активізацію аналітичної діяльності та збільшення сфери впливу БЕБ, підвищувалась частка врахованих ініціатив Бюро.

Довідково. Ключові ініціативи, які отримали повне або практично повне втілення в нормативних актах / законодавстві, стосувались, зокрема: вдосконалення нормативно-правового регулювання обігу тютюнової сировини (Закон України від 23 лютого 2024 року № 3603-IX, який посилив контроль за обігом тютюнової сировини та виробів, чітко відобразив пропозиції БЕБ); запровадження системи контролю держави, спрямованої на зменшення частки тіньового ринку спиртової галузі (за результатами поданих пропозицій Верховною Радою України прийнято за основу законопроект № 10215 “Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів щодо запровадження системи контролю за обігом нафти, газового конденсату та розчинників”); врегулювання питань оподаткування підприємств, заснованих громадськими об’єднаннями осіб з інвалідністю (внесено зміни до постанови КМУ від 08 серпня 2007 року № 1010 в частині удосконалення механізму контролю за користуванням пільгами з оподаткування для підприємств та організацій, які засновані громадськими організаціями осіб з інвалідністю); стимулювання розвитку цифрової економіки, спрямоване на усунення схем мінімізації рентної плати (внесені зміни до Закону України від 04 грудня 2024 року № 4113-IX “Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні”).

Водночас деякі критично важливі пропозиції ігнорувались або формально не розглядались, що створювало ризики для ефективної протидії економічним злочинам. Результативність реалізації пропозицій залишається непослідовною, у тому числі через недосконалість нормативної бази, яка не забезпечує зворотного зв’язку та обов’язковості врахування обґрунтованих ініціатив БЕБ. Це знижує ефективність аналітичної діяльності Бюро у сфері протидії економічним злочинам.

Завдання 4. Забезпечення економічної безпеки держави шляхом запобігання, виявлення, припинення, розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави

Відповідно до норм частини першої статті 2 Закону про Бюро та в межах компетенції, визначеної Законом України “Про оперативно-розшукову діяльність” і КПК, детективи БЕБ уповноважені здійснювати **досудове розслідування кримінальних правопорушень за відповідними статтями ККУ**, які віднесено до правопорушень у сфері господарської діяльності.

Довідково. Аналіз положень статті 216 КПК свідчить про наявність значного дублювання підслідності між детективами БЕБ, НАБУ та ДБР, яке стосується як матеріального складу злочинів, так і суб'єктного складу осіб, які їх вчиняють, і створює низку критичних проблем у правозастосовній практиці. Зокрема, стаття 191 ККУ ("Привласнення, розтрата майна") та стаття 364 ККУ ("Зловживання владою або службовим становищем") одночасно охоплюються підслідністю БЕБ (у разі бюджетного відшкодування або шкоди від 1000 до 5000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених законом на час вчинення кримінального правопорушення), НАБУ і ДБР (у разі, якщо суб'єкт злочину є високопосадовцем або шкода перевищує 5000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених законом на час вчинення кримінального правопорушення). Подібна ситуація спостерігається щодо статей 206, 210, 211, 209, 366 і 369 ККУ, де повноваження щодо розслідування розподіляються між БЕБ, НАБУ і ДБР залежно від низки факторів, зокрема суб'єкта злочину, обсягу завданої шкоди або пов'язаності з основним кримінальним правопорушенням.

При цьому Інструкція про організацію проведення оперативно-розшукової діяльності підрозділами БЕБ затверджена із значними затримками тільки 16.01.2023, що зумовлено тривалим узгодженням її положень з чинними нормами законодавства України та міжнародного права і практики Європейського суду з прав людини в частині, що регулюють права людини, а також дотримання вимог ведення таємного діловодства. Як наслідок, до 2023 року оперативно-розшукову діяльність Бюро не здійснювало.

Довідково. У 2022 році БЕБ зосередилось переважно на процесах формування інституційної та організаційної спроможності. Затверджено та введено в дію структуру територіальних управлінь, у складі яких створено підрозділи, відповідальні за здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері економіки. У 2022 році розглядались заяви про вчинення кримінальних правопорушень, розпочато практичну реалізацію завдань із досудового розслідування, досягнуто перших результатів відшкодування завданої шкоди державі за результатами розслідувань.

Разом з тим наявні фактори, що унеможливають належне виконання службових обов'язків при здійсненні БЕБ оперативно-технічних та оперативно-розшукових заходів, слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій. Зокрема, нормативно неврегульовані питання: самостійного забезпечення безпеки власних працівників та учасників кримінального судочинства, оснащення спеціальними технічними засобами, не враховані особливості службових відряджень, виконання обов'язків в умовах обмежень воєнного стану та завдань в зонах митного і прикордонного контролю тощо.

За відсутності встановленого механізму проведення оперативно-розшукової діяльності у 2022 році БЕБ приділило увагу розгляду 650 заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, кількість яких у 2024 році зросла до 4 406 (майже в 7 разів). Після нормативного врегулювання процесу, починаючи з 2023 року, детективами Бюро заведено **24 оперативно-розшукові справи**, за матеріалами яких зареєстровано 11 кримінальних

проваджень, розшукано і затримано 1 особу, яка переховувалась від органу досудового розслідування.

Відповідно до Звіту 1-СЛ (БЕБ)²⁰ у провадженні детективів Бюро у 2022 році перебувало **961 кримінальне провадження**, у 2023 році – **4 558**, а у 2024 році – **6 805**. Направлено до суду у 2022 році **29 кримінальних проваджень** (кожна 33 справа), у 2023 році – **342 кримінальні провадження** (кожна 13), а у 2024 році – **681 кримінальне провадження** (кожна 10 справа).

Сума збитків у кримінальних провадженнях, направлених до суду, у 2022 році становила **154,2 млн грн**, у 2023 році – **937,5 млн грн**, у 2024 році – **16 612,4 млн грн**, з яких відшкодовано відповідно 33,3 млн грн, 544,3 млн грн, 5 342,3 млн гривень.

З урахуванням кількості кримінальних проваджень, які перебували в провадженні детективів БЕБ, середнє навантаження на одного детектива у 2023 році становило 12 кримінальних проваджень, у 2024 році – 13 проваджень.

Інформація про кримінальні правопорушення та кримінальні провадження, які обліковуються в органі досудового розслідування БЕБ, за 2022–2024 роки наведена у додатку 6 до Звіту.

Завдання 5. Збирання та аналіз інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, та визначення способів запобігання їх виникненню в подальшому

Попри те, що завдання зі збирання та аналізу інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, та визначення способів запобігання їх виникненню у подальшому є одним із ключових елементів функціонування БЕБ, воно виконувалось **фрагментарно та без належної інтеграції результатів у практичну діяльність Бюро**.

Зокрема, у 2022 році діяльність у цьому питанні спрямовувалась здебільшого на створення повноцінної інформаційної інфраструктури БЕБ, включаючи формування банків (баз) даних та створення на основі сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій ЄІС БЕБ, отримання автоматизованого доступу до державних реєстрів і баз даних, необхідних для виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави, виявлення причин та умов вчинення кримінальних правопорушень за результатами здійснення інформаційно-пошукової та аналітично-інформаційної роботи та прогнозування їх розповсюдження.

Разом з тим, як зазначалось, ЄІС БЕБ не створено, що обмежило оперативність, аналітичну спроможність та ефективність процесів збирання,

²⁰ Форма звітності про роботу органів досудового розслідування БЕБ, затверджена наказом Офісу Генерального прокурора та БЕБ від 31.01.2022 № 13/26.

оброблення та використання інформації для ухвалення Бюро управлінських рішень. Хоча реалізовані у 2022 році заходи й стали підґрунтям для розвитку аналітичної функції БЕБ, однак це не дало змогу повною мірою досягти цілісності інформаційної системи, забезпечити збір та аналіз інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави.

Водночас, за результатами виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, до державних органів надіслано 239 рекомендацій з метою підвищення ефективності прийняття ними управлінських рішень у сфері економіки.

Ситуацію ускладнило те, що вказане завдання не було включено як окремий напрям до перспективного плану БЕБ на 2023 рік, однак частково реалізовувалось через інші заходи (робота з державними реєстрами, складання інформаційних і аналітичних продуктів). У 2024 році це завдання взагалі не включено до плану, що свідчить про несистемний підхід до організації аналітичної функції БЕБ у середньостроковій перспективі.

Завдання 6. Планування заходів у сфері протидії кримінальним правопорушенням, віднесеним законом до його підслідності

Попри те, що для здійснення планування заходів у сфері протидії правопорушенням, віднесеним законом до підслідності БЕБ, було створено певні організаційні умови, зокрема, розроблено та затверджено терміни, напрями та виконавців такого планування, підхід у цьому питанні мав ситуаційний характер. Заходи планувались та проводились в окремих випадках з урахуванням особливостей документування конкретних кримінальних проявів у сфері економіки (зокрема, кількості залучених сил та засобів, строків реалізації запланованих заходів).

Цю діяльність було розпочато тільки у 2024 році в межах участі БЕБ у проведенні заходів робочої групи щодо боротьби з тіньовим ринком підакцизної продукції, а саме з її нелегальним ввезенням, виробництвом та обігом²¹. Заходи хоч і мали масштабний характер та супроводжувались конкретними результатами у вигляді кримінальних проваджень, повідомлень про підозру та обвинувальних актів, що направлені на розгляд суду, вилученої продукції, а також створенням окремих аналітичних продуктів, однак були зумовлені переважно поточними ініціативами й відповідними дорученнями.

Отже, виконання завдання з планування заходів у сфері протидії кримінальним правопорушенням, підслідним БЕБ, має переважно фрагментарний характер. Незважаючи на наявність нормативно визначених процедур планування, на практиці вони не забезпечують системного,

²¹ На виконання доручення Прем'єр-міністра України від 14.09.2023 та в. о. Директора БЕБ від 21.09.2023 № 41.

стратегічного підходу. Це свідчить про нестворення усталеного механізму середньострокового планування та обмежену сталість у виконанні функцій із протидії економічним правопорушенням.

Завдання 7. Виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги

У 2021–2024 роках система виявлення та розслідування правопорушень у сфері міжнародної технічної допомоги у БЕБ фактично не функціонувала. Наявна нормативна база не давала змоги здійснювати повноцінний контроль, не встановлено чітких критеріїв ефективності, а показники фактичного виконання залишались на вкрай низькому рівні.

Закон про Бюро (пункт 7 статті 4) визначає одним з основних завдань БЕБ виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням МТД. Однак стаття 216 КПК не містить окремої прямої норми, яка б відносила злочини у сфері використання МТД до конкретного органу досудового розслідування – БЕБ, НАБУ, ДБР, НПУ тощо.

Єдиним нормативно-правовим актом, що встановлює процедуру (порядок) залучення, використання та моніторингу МТД, є постанова КМУ від 15 лютого 2002 року № 153 “Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги”, однак не визначає БЕБ суб'єктом контролю, не надає йому процесуальних або інформаційних повноважень у цій сфері. **Це обмежує спроможність Бюро здійснювати аналітичне оброблення або розслідування потенційних фактів зловживань при реалізації проєктів МТД.**

Крім того, цей Порядок не зобов'язує розпорядників коштів МТД, бенефіціарів або Мінекономіки повідомляти БЕБ про можливі або виявлені ознаки правопорушень, зловживань або порушення процедур, а встановлює переважно формальні вимоги до звітності, не передбачаючи критеріїв або механізмів оцінки результативності та ефективності використання МТД. Як наслідок, проєкти можуть вважатися формально завершеними, однак містити ознаки неефективного використання коштів МТД або корупційні ризики, які БЕБ не може класифікувати як порушення внаслідок нерозроблення юридичних інструментів. У межах чинного нормативного поля Бюро змушене діяти поза системним механізмом, що знижує результативність і ускладнює аналітичну та слідчу діяльність.

Незважаючи на це, протягом 2022–2024 років БЕБ реалізовувало окремі заходи, спрямовані на виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням МТД. Зокрема, за результатами проведених у 2022 році заходів з виявлення можливих зловживань у сфері розподілу та цільового використання коштів, наданих державами-партнерами в межах 1752 програм МТД на загальну суму 7 млрд дол. США, було складено та

передано до підрозділів детективів БЕБ два аналітичні продукти щодо виявлених ризиків можливого неефективного використання частини коштів, передбачених програмою МТД кошторисною вартістю **41,9 млн дол. США**.²² Водночас **показників результативності у цій сфері не досягнуто**: немає фактів притягнення винних осіб до відповідальності, повідомлення іншим суб'єктам владних повноважень про правопорушення, виявлені у сфері використання МТД, не надсилались.

На 2023 рік заходи з виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням МТД, взагалі не планувались та не здійснювались, а у 2024 році супроводжувались участю БЕБ у міжнародному тренінгу (OLAF, м. Брюссель) та робочих зустрічах з міжнародними організаціями та країнами ЄС щодо запобігання шахрайству з фінансовими ресурсами ЄС, надання МТД та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням МТД, а також підписанням Меморандуму про взаєморозуміння між БЕБ та Європейським інвестиційним банком. При цьому результатом діяльності Бюро стало виявлення потенційних ризиків неефективного використання коштів МТД на загальну суму **понад 1,1 млрд грн**, проведено інформаційно-пошукову та аналітично-інформаційну роботу щодо 43 проєктів МТД загальною кошторисною вартістю **2,7 млрд євро** (118,6 млрд грн згідно з курсом НБУ станом на 31.12.2024), що є недостатнім для повноцінного виконання зазначеного завдання.

Разом з тим за 2022–2024 роки за напрямом виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням МТД, розслідувались 7 кримінальних проваджень, направлено до суду – 4.

Довідково. Відповідно до Порядку реалізації механізму міжвідомчої взаємодії Державної аудиторської служби як Служби координації боротьби із шахрайством щодо організації взаємодії з Європейським управлінням з питань запобігання зловживанням та шахрайству (OLAF) БЕБ інформувало Службу координації боротьби із шахрайством про виявлені ризики неефективного використання МТД. Водночас Бюро проводить зустрічі з представниками низки міжнародних організацій, зокрема з надавачами МТД, з питань налагодження інформаційної взаємодії.

²² Звіт про діяльність БЕБ за 2022 рік (<https://esbu.gov.ua/diialnist/plani-ta-zvity/2022-rik>).

Завдання 8. Складення аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів з метою підвищення ефективності прийняття ними управлінських рішень щодо регулювання відносин у сфері економіки

Згідно з пунктом 8 частини першої статті 4 Закону про Бюро одним із ключових завдань БЕБ є **складання аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів** з метою підвищення ефективності прийняття ними управлінських рішень щодо регулювання відносин у сфері економіки. Відповідно до розділу V Порядку № 36, за результатами виявлення, оцінювання та визначення ризиків мають вживатись заходи з управління ризиками, що полягають у своєчасному реагуванні на них шляхом мінімізації або усунення чинників, які призвели або можуть призвести до виникнення таких ризиків, а також наслідків прояву таких ризиків. Одним із заходів реагування, який застосовується з метою управління виявленими ризиками, є надання рекомендацій державним органам. Інформація щодо рекомендацій, надісланих БЕБ у 2021–2024 роках до державних органів, наведена у додатку 7.

У 2021 році за результатами оцінювання ризиків БЕБ підготовлено та скеровано до державних органів, розпорядників / одержувачів бюджетних коштів **лише 5 листів-рекомендацій** з метою підвищення ефективності прийняття ними управлінських рішень щодо регулювання відносин у бюджетній, податковій та митній сферах. У 2022 році кількість надісланих Бюро рекомендацій **зросла до 252** (центральный апарат – 239, територіальні управління – 13), що загалом дало змогу створити умови для упередження втрат відповідних бюджетів в обсязі **1 99,9 млн грн** (1 934,2 і 63,7 млн грн відповідно).

Довідково. За результатами оцінювання ризиків у бюджетній сфері, шляхом аналізу 2,1 млн тендерних закупівель на суму 544,2 млрд грн до державних установ та органів місцевого самоврядування надіслано 161 рекомендаційний лист щодо закупівель з ознаками порушень або ризиків, загальна очікувана вартість яких становила 1,1 млрд гривень. За результатами реалізації наданих рекомендацій створено умови для упередження втрат бюджету на 270 800,0 тис. грн, що підтверджено листами-відповідями розпорядників бюджетних коштів про розірвання раніше укладених договорів та припинення видаткових операцій.

У сфері незаконного відшкодування податку на додану вартість до підрозділів ДПС скеровано 44 рекомендації щодо суб'єктів господарювання, які неправомірно заявили до бюджетного відшкодування ПДВ. За результатами вжитих заходів суб'єктами господарювання були подані уточнюючі розрахунки податкових зобов'язань з ПДВ або органами ДПС зменшено (відмовлено) заявлені до відшкодування суми ПДВ за рахунок контрольних-перевірочних заходів. Створено умови для упереджених втрат бюджету за цим напрямом на суму 1 727 100,0 млн гривень.

У 2023 році кількість надісланих рекомендацій зросла у 2,6 раза – до **650** (центральный апарат – 243, територіальні управління – 407), реалізація

яких дала змогу створити умови для запобігання втратам відповідних бюджетів на суму **8 821,5 млн грн** (7 436,1 і 1 385,5 млн грн відповідно)²³.

Зокрема, за результатами оцінювання ризиків **у бюджетній сфері** шляхом аналізу тендерних закупівель до державних органів, органів місцевого самоврядування, розпорядників / одержувачів бюджетних коштів для здійснення заходів, спрямованих на недопущення втрат бюджету, скеровано 407 рекомендацій. Створено умови для упередження втрат бюджету за цим напрямом на суму 1 489,0 млн гривень.

У податковій сфері до державних органів, органів місцевого самоврядування, розпорядників / одержувачів бюджетних коштів надіслано 230 листів-рекомендацій, що створило умови для упередження втрат держави в сумі 7 332,6 млн грн, з них:

- за напрямом незаконного відшкодування податку на додану вартість до підрозділів ДПС – 71 рекомендацію щодо суб'єктів господарювання, якими неправомірно заявлено до бюджетного відшкодування ПДВ, за результатами чого створено умови для упередження втрат на суму 2 155,5 млн грн;
- за результатами оцінювання ризиків у сфері оподаткування до органів ДПС – 90 рекомендацій стосовно суб'єктів господарювання, які здійснили розповсюдження податкового кредиту, сформованого за рахунок ризикових операцій, на підприємства реального сектору економіки. Створено умови для упередження розповсюдження ризикового податкового кредиту з ПДВ на суму 5 177,1 млн грн за рахунок анулювання свідоцтва платників ПДВ, чим унеможливлено подальше використання зазначених сум ліміту підприємствами реального сектору економіки для формування податкового кредиту та мінімізації податкових зобов'язань;
- ще 59 рекомендацій, надісланих до державних органів у податковій сфері, стосувались необлікованого виготовлення та реалізації підакцизної продукції, а 10 – протидії незаконній діяльності з організації грального бізнесу.

За результатами оцінювання ризиків **у митній сфері** за напрямом оцінювання загроз та ризиків у сфері експорту сільськогосподарської продукції до державних установ надіслано 1 рекомендаційний лист щодо наявних ризиків втрат бюджету та 3 рекомендації за іншими напрямками у митній сфері. За результатами оцінювання ризиків **у грошово-кредитній та інвестиційній сферах** надіслано 9 рекомендацій для здійснення заходів, спрямованих на недопущення втрат бюджету.

У 2024 році кількість рекомендацій порівняно із 2023 роком **зросла у 1,4 раза** – до 881 (центральный апарат – 263, територіальні управління – 618), реалізація яких дасть змогу запобігти втратам державного бюджету на суму **12 079,4 млн грн** (3 596,2 і 8 483,2 млн грн відповідно).

²³ Звіти про діяльність БЕБ за 2022–2024 роки (<https://esbu.gov.ua/diialnist/plani-ta-zvity>).

Зокрема, за результатами оцінювання ризиків **у бюджетній сфері** шляхом аналізу тендерних закупівель до державних установ та органів місцевого самоврядування, розпорядників / одержувачів бюджетних коштів надіслано 564 рекомендації, які дадуть змогу запобігти втратам держави на суму 8 615,0 млн гривень. **У податковій сфері** скеровано 261 рекомендацію, чим створено умови для упередження втрат держави на суму 3 463,1 млн грн, з яких:

- до органів ДПС – 75 рекомендацій щодо протидії незаконному відшкодуванню ПДВ (917,2 млн грн);
- у сфері оподаткування до органів ДПС – 87 рекомендацій стосовно суб'єктів господарської діяльності, які здійснили розповсюдження податкового кредиту, сформованого за рахунок ризикових операцій, на підприємства реального сектору економіки (2 545,9 млн грн);
- ще 73 рекомендації, надіслані до державних органів у податковій сфері, стосувалися необлікованого виготовлення та реалізації підакцизної продукції, 20 – протидії незаконній діяльності з організації грального бізнесу та 10 – сфери санкційної політики.

За результатами оцінювання ризиків **у митній сфері** за напрямом оцінювання загроз та ризиків у сфері експорту сільськогосподарської продукції до державних установ надіслано 21 рекомендаційний лист щодо наявних ризиків втрат бюджету, та 19 рекомендацій за іншими напрямками у митній сфері, сума упереджених втрат держави за цим напрямом становила 1 375,0 тис. гривень. За результатами оцінювання ризиків **у грошово-кредитній та інвестиційній сферах** надіслано 16 рекомендацій для здійснення заходів, спрямованих на недопущення втрат бюджету.

Довідково. Одним із заходів реагування, який застосовується БЕБ з метою управління виявленими ризиками, є надання рекомендацій державним органам. Водночас чинне законодавство, у тому числі Закон про Бюро, не містить нормативного визначення терміна “рекомендація”, а також положень щодо обов'язку державних органів / органів місцевого самоврядування розглядати рекомендації Бюро, строків їх розгляду та наслідків nereагування або несвоєчасного реагування на рекомендації БЕБ. Це створює умови, за яких державні органи/органи місцевого самоврядування здійснюють розгляд рекомендацій БЕБ за залишковим принципом.

Разом з тим відсутність у законодавстві визначення терміна “рекомендація”, обов'язковості її розгляду, строків реагування та відповідальності за ігнорування створює правовий вакуум, який може нівелювати досягнутий ефект. Запропоновані БЕБ зміни до Закону про Бюро та КУАП є обґрунтованими і спрямовані на інституційне закріплення цього інструмента як ефективного механізму управління економічними ризиками.

Таким чином, завдання зі складання аналітичних висновків і рекомендацій реалізується БЕБ результативно та демонструє позитивну динаміку, проте потребує нормативного посилення та більш збалансованого охоплення усіх сфер економіки для максимізації профілактичного ефекту.

ВИСНОВКИ

За чотири роки функціонування з дати створення у 2021 році БЕБ як єдиний аналітичний орган не запровадило належної діяльності, спрямованої на попередження та запобігання правопорушенням, що посягають на економічну безпеку держави. Це зумовлено комплексом чинників, зокрема наявністю нормативно-правових та організаційних проблем, несвоєчасністю та недосконалістю управлінських рішень, недостатністю ресурсного забезпечення. Ці проблеми поглибились нестворенням Кабінетом Міністрів України цілісної та врегульованої системи у сфері протидії таким правопорушенням та неприділенням Урядом належної уваги питанням спрямування та координації діяльності цього надважливого центрального органу виконавчої влади.

За весь період діяльності Бюро не створені необхідні для виконання покладених завдань інструменти та механізми. Єдина інформаційна система як основа для виконання аналітичних функцій з метою превенції кримінальним злочинам в економіці не запроваджена. Із 24 створених ТУ, які мали забезпечувати реалізацію аналітичної функції в регіонах, функціонують лише 9, які укомплектовані на рівні близько 40 відсотків. Потреба у фінансовому забезпеченні діяльності БЕБ задоволена в середньому на 18 відс., що не дало змоги створити достатнє матеріально-технічне підґрунтя для реалізації повноважень як аналітичного органу.

За таких обставин вектор діяльності БЕБ спрямований на припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, які вже скоєні, а не запобігання їх виникненню шляхом ліквідації сприятливих для цього умов. Це не відповідає задекларованій меті створення Бюро – протидія правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави.

1. Наприкінці 2021 року створені певні нормативно-правові засади для започаткування діяльності БЕБ, які виявились неповними та недосконалими. Це не сприяло процесу становлення ЦОВВ, який триває і нині, створило умови лише для часткової реалізації БЕБ покладених завдань та, відповідно, негативно впливало на результати діяльності Бюро. Одна з причин – невжиття Урядом своєчасних і достатніх заходів щодо комплексного нормативно-правового та організаційного забезпечення процесу діяльності БЕБ.

1.1. БЕБ відповідно до Закону про Бюро наділено статусом центрального органу виконавчої влади, на який покладаються завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави. Водночас **Бюро не мало достатніх механізмів та інструментів для реалізації наданих повноважень, спеціального статусу та визначеної через члена КМУ координації своєї діяльності**, що не сприяло своєчасності формування

належної правової бази. Як наслідок, доволі часто подання КМУ окремих проєктів нормативно-правових актів, необхідних для діяльності Бюро, у тому числі за дорученнями КМУ, здійснювалось через Мін'юст, Мінекономіки, Міністра КМУ, узгодження та прийняття таких актів було довготривалим.

1.2. Протягом 2021–2024 років КМУ за участі БЕБ, Мін'юсту, Мінфіну, Міністерства внутрішніх справ України вживав певних заходів, спрямованих на нормативно-правове врегулювання окремих питань забезпечення діяльності Бюро, шляхом розробки та прийняття низки підзаконних актів. Водночас внаслідок неналежної міжвідомчої координації деякі з них не прийняті або прийняті із значним запізненням, що унеможливлювало виконання БЕБ окремих завдань та повноважень.

Ключовий порядок організації діяльності БЕБ як органу аналітики та превенції правопорушень у частині оцінювання ризиків у сфері економіки затверджений КМУ тільки через три роки з початку функціонування Бюро. Порядок присвоєння спеціальних звань працівникам БЕБ та їх співвідношення з іншими спеціальними, а також військовими і рангами державних службовців і дотепер Урядом не затверджений, що негативно впливає на становлення та зміцнення кадрового потенціалу Бюро внаслідок порушення принципів рівності і справедливості та незабезпечення умов для мотивації до праці.

Зволікання КМУ з формуванням Ради громадського контролю, що відбулось тільки наприкінці 2024 року після прийняття змін до Закону про Бюро, також не сприяло прозорості діяльності БЕБ.

1.3. Решта нормативно-правових проблем зумовлена невжиттям КМУ належних заходів з організації та проведення протягом понад двох років конкурсного відбору для призначення Директора Бюро. Запроваджена КМУ практика тимчасово покладати обов'язки Директора БЕБ на призначених його заступників не забезпечила врегулювання ситуації, адже з липня 2024 року Законом про Бюро (із змінами) вирішення ключових питань організації діяльності БЕБ покладено виключно на керівника.

Як наслідок, на сьогодні не затверджено низку положень, порядків та регламентів, необхідних для реформування Бюро. Нестворення БЕБ кадрових та атестаційних комісій, незатвердження необхідних організаційно-розпорядчих актів та порядків зумовило неунормування кадрової та атестаційної діяльності, що спричинило укомплектування лише половини штатної чисельності БЕБ та його ТУ.

1.4. Усунути наявні упродовж 2021–2024 років нормативно-правові та організаційні прогалини мало прийняття Закону України від 20 червня 2024 року № 3840-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення роботи Бюро економічної безпеки України” та запроваджене реформування БЕБ. Водночас внесені у червні 2024 року до Закону про Бюро зміни,

спрямовані на реформування БЕБ, реалізовані за цей час частково – лише в частині призначення Директора Бюро.

2. Наявні в організації діяльності БЕБ прогалини та нормативно-правові неузгодженості створили умови для застосування до БЕБ деяких законодавчих норм, що не відповідали положенням Закону про Бюро.

2.1. Протягом 2022–2024 років грошове забезпечення працівників БЕБ із спеціальними званнями було неналежним внаслідок затвердження законами України про державний бюджет та застосування до них показника прожиткового мінімуму для визначення посадового окладу у значно меншому розмірі, ніж передбачено статтею 31 Закону про Бюро (2 102 грн замість 2 481 грн у 2022 році, 2 684 грн у 2023 році та 3 028 грн у 2024 році). Як наслідок, за цей період **належне працівникам БЕБ зі спеціальними званнями грошове забезпечення скорочено на суму близько 398 млн гривень.**

2.2. Ще одне обмеження умов оплати праці цієї категорії працівників БЕБ спричинено невикплатою грошової компенсації сум податку з доходів фізичних осіб. Це зумовлено неврахуванням донині положень статті 1 Закону про Бюро та статті 2 Закону України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів” у статті 168 Податкового кодексу та пункті 2 Порядку № 44. Як наслідок, для осіб, які мають спеціальні звання БЕБ, застосовувались умови оплати праці, відмінні від працівників інших правоохоронних органів у частині цієї грошової компенсації, адже вимоги щодо її виплати досі поширюються на ліквідовану податкову міліцію. Це призвело до **недоотримання працівниками БЕБ грошової компенсації у сумі близько 205,5 млн гривень.**

2.3. У нижчих від передбачених законом розмірах встановлювались також і посадові оклади державних службовців ТУ БЕБ внаслідок застосування показників окладів як для державного органу, юрисдикція якого поширюється на територію однієї або кількох областей, а не показників для працівників, які займають посади в ЦОВВ. Як наслідок, **різниця у розмірі посадового окладу для головного спеціаліста становила 9,6 тис. грн, начальника відділу – 11,7 тис. гривень.**

3. На тлі наявних нормативно-правових проблем не було створено і достатнього організаційно-управлінського та ресурсного підґрунтя для належного забезпечення діяльності БЕБ відповідно до покладених завдань.

3.1. Упродовж 2021–2024 років для забезпечення своєї діяльності БЕБ отримало фінансовий ресурс в обсязі **3 369,9 млн грн**, включаючи кошти державного бюджету (3257,6 млн грн), субвенцію з місцевого бюджету державному бюджету, міжнародну технічну допомогу, а також частину активів ліквідованої податкової поліції. Із зазначеної суми внаслідок недоліків у

плануванні, організаційних прорахунків та неефективного управління **БЕБ не мало змоги освоїти та повернуло до державного бюджету 1 097,9 млн грн, що становило понад третину наявних коштів.**

3.2. Загальна потреба БЕБ у фінансових ресурсах була задоволена в середньому на 18 відсотків. Частка видатків на оплату праці в загальному обсязі фінансування становила близько 83 відс., що не давало змоги в необхідних обсягах фінансувати решту потреб БЕБ, включаючи зміцнення власної матеріально-технічної бази. Протягом 2021–2023 років кошти держбюджету на капітальні видатки БЕБ не виділялись, що спричинило необхідність залучити для цих цілей кошти з місцевих бюджетів у вигляді субвенції. З одного боку, це не відповідало джерелам фінансування діяльності БЕБ, визначеним Законом про Бюро, а з іншого – **порушувало принципи незалежності БЕБ як єдиного державного органу із запобігання економічним злочинам.**

3.3. Належну та достатню оцінку ефективності управління наявним фінансовим ресурсом унеможливлювала недосконалість показників, включених до паспортів бюджетної програми “Керівництво та управління у сфері економічної безпеки”.

До паспортів не включені три із восьми покладених на БЕБ основних завдань. Планові результативні показники діяльності Бюро, зокрема аналітичних підрозділів, були суттєво заниженими через неврахування тенденції їх фактичного виконання у попередніх роках, завдяки чому відбувалось їх значне перевиконання в середньому у 14 разів. Результативні показники якості інформували про гендерну рівність, рівень забезпечення складання інформаційних документів та аналітичних продуктів, проте **не характеризували динаміку досягнення мети і виконання завдань бюджетної програми.** Не визначено жодного результативного показника щодо кінцевого ефекту від створених БЕБ аналітичних продуктів, інформаційних документів або аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів, органів місцевого самоврядування.

Внаслідок обмеженості фінансування, неможливості проведення конкурсного відбору та невпровадження ЄІС **набуло сталого характеру недовиконання результативних показників, пов’язаних із функціонуванням ТУ БЕБ.** Позитивну динаміку у 2023–2024 роках мали при цьому показники щодо сум відшкодованих збитків за закінченими кримінальними провадженнями (перевиконання на 44 млн грн і 4 542,3 млн грн відповідно) та кількості закінчених кримінальних проваджень (на 221 та 1370 од. відповідно), але це стосується передусім правоохоронної, а не аналітичної функції БЕБ, яка мала стати основою діяльності Бюро як органу запобігання та протидії економічним злочинам.

3.4. В умовах недостатності фінансових ресурсів БЕБ не мало змоги належно укомплектувати та налагодити роботу 15 із передбачених 24 ТУ. Це суттєво обмежило повноту реалізації Бюро покладених завдань у регіонах, що є основою для інформаційного забезпечення Процесу, застосування ризикоорієнтованих підходів та необхідних методів аналітичних досліджень.

3.5. Нестворення конкурсних та атестаційних комісій для призначення на посади та просування по службі працівників Бюро призвело до **критичної неуккомплектованості структурних підрозділів ЦА та функціонуючих ТУ БЕБ.** Водночас порівняно з початком 2022 року частка заповнених посад ЦА БЕБ збільшилась з 33,1 до 76,1 відс. на початок 2025 року. У ТУ БЕБ при цьому залишалися вакантними майже 60 відс. посад, що критично погіршує реалізацію Бюро аналітичної та правоохоронної функцій.

4. За наявних проблем нормативно-правового, організаційно-управлінського та фінансового характеру у 2021–2024 роках БЕБ лише частково виконувало покладені на нього завдання. Зокрема створено аналітичні продукти за результатами виявлення потенційних та наявних ризиків на суму 362 233,6 млн гривень. Підготовлено листи-рекомендації, спрямовані на упередження втрат відповідних бюджетів в обсязі 22 898,8 млн гривень. Водночас звітність про результати роботи Бюро за показником забезпечення відшкодування збитків за закінченими кримінальними провадженнями за відповідний рік є недосконалою, оскільки включає обсяги збитків, відшкодовані за окремими кримінальними провадженнями у попередні роки. При цьому загальна сума відшкодованих збитків за період аудиту становить 5 919,8 млн гривень.

4.1. Протягом періоду, що досліджувався, БЕБ стикалось із проблемами під час виконання всіх восьми завдань, що стало особливо критичним для виконання трьох із них, які взагалі не були включені до паспортів бюджетної програми. Це спричинено несвоєчасним визначенням наприкінці 2024 року механізму проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки, невизначенням у перспективних планах роботи завдань зі збирання та аналізу інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, недоліками нормативного забезпечення питань виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з використанням міжнародної технічної допомоги.

4.2. За результатами виконання решти п'яти основних завдань БЕБ забезпечувало протидію низки правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави. Зокрема, забезпечено відшкодування збитків державі, проведено заходи з виявлення потенційних та наявних ризиків, упередження правопорушень, чим створено підґрунтя для підвищення ефективності діяльності БЕБ.

Відповіді об'єкта контролю

За результатами спільного обговорення 12 вересня 2025 року проєкту звіту Рахункової палати про результати аудиту відповідності на тему “Протидія правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави” БЕБ висловило свої пропозиції в частині розширення наданих у звіті рекомендацій²⁴.

БЕБ давно потребує адаптації Закону про Бюро, орієнтованої на максимальний результат роботи цього органу, який від нього очікує бізнес, суспільство та міжнародні партнери. Для цього запропоновано вирішити питання, зокрема, щодо надання БЕБ спеціального статусу, створення конкурентоспроможних умов оплати праці його працівників, доступу працівників БЕБ до зон митного та прикордонного контролю, самостійного здійснення БЕБ заходів із забезпечення безпеки власних працівників та учасників кримінального судочинства, удосконалення низки нормативно-правових актів з метою врегулювання особливостей службових відряджень.

На сьогодні на рівні КМУ не вирішено питань щодо надання БЕБ права закуповувати спеціальні технічні засоби, забезпечення його товарами оборонного призначення, унормування можливості пересування працівників БЕБ при виконанні службових обов'язків в умовах обмежень воєнного стану.

²⁴ Лист від 15.09.2025 № 11/2/9297-25.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Кабінету Міністрів України:

1) доручити БЕБ спільно з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та внести в установленому порядку на розгляд КМУ законопроекти, зокрема щодо:

- вдосконалення правового регулювання діяльності Бюро (термін – до 31 січня 2026 року);
- наділення БЕБ як ЦОВВ спеціальним статусом для забезпечення реалізації гарантій його незалежності (термін – до 30 листопада 2025 року);
- віднесення БЕБ та його ТУ до підрозділів і організацій, які є спеціальними користувачами радіочастотного спектра, в тому числі в частині застосування ними радіоелектронних засобів (термін – до 31 січня 2026 року);
- можливості БЕБ отримувати інформацію, що міститься у системі депозитарного обліку (термін – до 31 січня 2026 року);
- правового змісту терміна “рекомендація” за результатами діяльності БЕБ та обов’язковості розгляду таких рекомендацій державними органами та органами місцевого самоврядування (термін – до 31 січня 2026 року);
- можливості використання сучасних інформаційних систем у діяльності Бюро при виконанні аналітичної функції на перехідний період до створення ЄІС БЕБ (термін – до 31 січня 2026 року);

2) доручити БЕБ спільно з іншими заінтересованими ЦОВВ у термін до 31 січня 2026 року розробити та внести в установленому порядку на розгляд КМУ проекти нормативно-правових актів, зокрема щодо:

- присвоєння спеціальних звань працівникам БЕБ та їх співвідношення з іншими званнями, підстав для звільнення у разі відмови від проходження одноразової атестації або неуспішного її проходження;
- порядку виплати щомісячної грошової компенсації сум податку з доходів фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення осіб із спеціальним званням БЕБ;
- упорядкування коефіцієнтів посадових окладів осіб, які мають спеціальні звання БЕБ, з метою недопущення міжпосадових диспропорцій в умовах оплати праці;
- врегулювання питань при здійсненні оперативно-технічних та оперативно-розшукових заходів, слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій БЕБ, зокрема щодо:
 - самостійного здійснення БЕБ заходів із забезпечення безпеки власних працівників та учасників кримінального судочинства;

придбання та використання спеціальних технічних засобів (у тому числі товарів оборонного призначення);

особливостей службових відряджень;

виконання обов'язків в умовах обмежень воєнного стану та виконання завдань в зонах митного і прикордонного контролю;

3) доручити БЕБ спільно з іншими заінтересованими ЦОВВ здійснити комплекс заходів з метою створення та функціонування ЄІС БЕБ (термін – до 31 грудня 2027 року);

4) зобов'язати Мінфін при розробленні проєкту закону про державний бюджет на відповідний рік дотримуватися положень Закону про Бюро, зокрема щодо умов оплати праці працівникам зі спеціальними званнями БЕБ (визначення посадових окладів у відповідності до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня відповідного року, в якому такі посадові оклади встановлюються) та державним службовцям (визначення посадових окладів у відповідності до розмірів посадового окладу, встановленого Кабінетом Міністрів України для працівників, які займають відповідні посади в центральних органах виконавчої влади), а також доведенні граничного обсягу видатків загального фонду державного бюджету на відповідний рік;

2. Бюро економічної безпеки України:

1) спільно з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекти, зокрема щодо:

- вдосконалення правового регулювання діяльності Бюро (термін – до 31 січня 2026 року);

- спеціального статусу БЕБ, як центрального органу виконавчої влади для забезпечення реалізації гарантій його незалежності (термін – до 30 листопада 2025 року);

- віднесення БЕБ та його територіальних органів до підрозділів і організацій, які є спеціальними користувачами радіочастотного спектра, в тому числі в частині застосування ними радіоелектронних засобів (термін – до 31 січня 2026 року);

- можливості Бюро отримувати інформацію, що міститься у системі депозитарного обліку (термін – до 31 січня 2026 року);

- правового змісту терміну “рекомендація” за результатами діяльності БЕБ та обов'язковості їх розгляду державними органами та органами місцевого самоврядування (термін – до 31 січня 2026 року);

- можливості використання сучасних інформаційних систем у діяльності

Бюро при виконанні аналітичної функції на перехідний період до створення Єдиної інформаційної системи БЕБ (термін – до 31 січня 2026 року);

2) спільно з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади у термін до 31 січня 2026 року розробити та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проекти нормативно-правових актів щодо:

- присвоєння спеціальних звань працівникам БЕБ та їх співвідношення з іншими званнями, підстав для звільнення у разі відмови від проходження одноразової атестації або у разі неуспішного її проходження;

- порядку виплати щомісячної грошової компенсації сум податку з доходів фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення осіб із спеціальним званням БЕБ;

- упорядкування коефіцієнтів посадових окладів осіб, які мають спеціальні звання БЕБ, з метою недопущення міжпосадових диспропорцій в умовах оплати праці (термін – до 31 грудня 2025 року);

- врегулювання питань при здійсненні оперативно-технічних та оперативно-розшукових заходів, слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій БЕБ, зокрема щодо:

 - самостійного здійснення БЕБ заходів із забезпечення безпеки власних працівників та учасників кримінального судочинства;

 - придбання та використання спеціальних технічних засобів (у тому числі товарів оборонного призначення);

 - особливостей службових відряджень;

 - виконання обов'язків в умовах обмежень воєнного стану та виконання завдань в зонах митного і прикордонного контролю;

3) розробити та затвердити до 31 березня 2026 року нормативні акти, необхідні для забезпечення діяльності БЕБ:

- порядок проведення перевірок працівників БЕБ на доброчесність та моніторингу способу їх життя;

- порядок проведення психологічного тестування та психофізіологічного опитування із застосуванням поліграфа;

- положення про опис та зразки форменого одягу для осіб, які мають спеціальне звання БЕБ;

- положення про відомчі відзнаки;

- порядок організації та строків проведення спеціальної підготовки;

- методику оцінювання ризиків у сфері економіки;

4) утворити у строк, визначений Законом № 3840, атестаційні комісії БЕБ, затвердити порядок організації та проведення атестації, критерії та методику оцінювання доброчесності та професійної компетентності працівників при проведенні атестації;

5) утворити у строк, визначений Законом № 3840, кадрові комісії БЕБ, затвердити їх склад, положення, регламент роботи та критерії оцінювання кандидатів;

6) утворити у строк, визначений Законом № 3840, дисциплінарні комісії БЕБ, затвердити їх склад та положення про них;

7) створити підрозділ внутрішнього контролю, затвердити положення про порядок його діяльності та повноваження (термін – до 31 січня 2026 року);

8) забезпечити створення та функціонування Єдиної інформаційної системи БЕБ (термін – до 31 грудня 2027 року);

9) вжити заходів з метою забезпечення діяльності всіх територіальних управлінь, утворених відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2021 року № 1135 (зі змінами), з урахуванням обмежень правового режиму воєнного стану (термін – до 31 грудня 2027 року);

10) спільно з територіальними управліннями БЕБ вжити заходів щодо усунення та недопущення в майбутньому недоліків, виявлених за результатами аудиту, в тому числі при встановленні посадових окладів працівникам із спеціальними званнями БЕБ та державним службовцям (термін – до 31 грудня 2025 року);

11) переглянути доцільність заміщення окремих посад державної служби посадами осіб, які мають спеціальні звання БЕБ та не пов'язані з виконанням правоохоронної функції (термін – до 31 грудня 2025 року);

12) удосконалити річну звітність про результати роботи БЕБ з метою відокремлення показників звітного року від аналогічних показників за попередні роки в частині інформації про відшкодовані збитки за закінченими кримінальними провадженнями; визначити результативні показники, які реально відображатимуть діяльність Бюро (за всіма завданнями, визначеними Законом про БЕБ), та щорічно передбачати їх у паспорті бюджетної програми, а також забезпечити досягнення запланованих результативних показників.

Член Рахункової палати

Єлизавета ПУШКО-ЦИБУЛЯК

2. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ

2.1. Недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом

Під час проведення аудиту ідентифіковано недоліки внутрішнього контролю, найбільш значущі з яких наведено нижче.

Суть недоліку	Сфера	Короткий опис ідентифікованого недоліку	Рівень ризику	Рівень ризику при попередньому аудиті
Недоліки процесу управління ризиками	Здійснення керівництва та управління у відповідній сфері	Не прийнято належного рішення керівництва щодо мінімізації або усунення у 2024 році ідентифікованого та такого, що настав ризику неможливості побудувати систему криптографічного захисту інформації, зокрема через відсутність необхідного фінансування		
Недоліки процесу здійснення заходів контролю		БЕБ не призначено матеріально відповідальних осіб замість тих, які були мобілізовані до ЗСУ та здійснювали раніше контроль за переданими від ДФС матеріальними активами		

	Високий ризик – основні питання, які варті уваги вищого керівництва об'єкта контролю, оскільки їх результатом можуть стати фінансові наслідки, пов'язані з недоліками внутрішнього контролю
	Середній ризик – важливі питання, на які повинен звернути увагу управлінський персонал відповідно до сфер відповідальності
	Низький ризик – проблеми більш незначного характеру, які потребують вирішення

2.2. Надані рекомендації

Назва	Сфера	Рекомендація	Реагування управлінського персоналу
Удосконалення процесів управління ризиками та заходів контролю	Здійснення керівництва та управління у відповідній сфері	Своєчасно приймати рішення щодо усунення або мінімізації ризиків; призначити матеріально відповідальних осіб	Виконання буде забезпечено

		замість мобілізованих до ЗСУ для забезпечення належного контролю за матеріальними активами	
--	--	--	--

3. ІНШІ ПИТАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ПОВІДОМЛЕНІ

Незалежність – незалежність Рахункової палати забезпечується Законом України “Про Рахункову палату”. Між Рахунковою палатою та БЕБ немає жодних відносин, що можуть вплинути на її об’єктивність і незалежність.

Міжнародні стандарти вищих органів аудиту – у цьому Звіті немає питань, які відповідно до Міжнародних стандартів вищих органів аудиту мали, але не були повідомлені БЕБ.

Співпраця з іншими аудиторами – цей аудит не потребував співпраці з іншими аудиторами або залучення зовнішніх аудиторів.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Скорочення	Повна назва
НАЗВИ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	
КМУ	— Кабінет Міністрів України
БЕБ або Бюро	— Бюро економічної безпеки України
Мінфін	— Міністерство фінансів України
Мін'юст	— Міністерство юстиції України
Мінекономіки	— Міністерство економіки України
ДФС	— Державна фіскальна служба України
НАЗВИ ОКРЕМИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ІНШІ НАЗВИ	
ЗСУ	— Збройні Сили України
Бюджетна програма	— Бюджетна програма за КПКВК 6491010 "Керівництво та управління у сфері економічної безпеки"
МТД	— Міжнародна технічна допомога
ЄІС	— Єдина інформаційна система БЕБ
ЦА БЕБ	— Центральний апарат БЕБ
ТУ БЕБ	— Територіальні управління БЕБ
КОДЕКСИ	
Бюджетний кодекс	— Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI
Податковий кодекс	— Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI
ККУ	— Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III
КПК	— Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI
КУпАП	— Кодекс України про адміністративні правопорушення від 01 жовтня 1996 року № 386/96
ЗАКОНИ УКРАЇНИ	
Закон № 1150 або Закон про Бюро	— Закон України від 28 січня 2021 року № 1150-IX "Про Бюро економічної безпеки України"
Закон № 3840	— Закон України від 20 червня 2024 року № 3840-IX "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення роботи Бюро економічної безпеки України"
Закон № 580	— Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII "Про Національну поліцію України"
Закон № 3480	— Закон України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки"
Закон № 1089	— Закон України від 16 грудня 2020 року № 1089-IX "Про електронні комунікації"
Закон № 4038	— Закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII "Про судову експертизу"
Закон № 922	— Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII "Про публічні

Скорочення	Повна назва
Закон № 3166	закупівлі" – Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI "Про центральні органи виконавчої влади"
Указ № 64	УКАЗИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ – Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затверджений Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX
Постанова № 1135	ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ – постанова Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2021 року № 1135 "Про утворення територіальних органів БЕБ"
Положення № 1068	– Положення про Бюро економічної безпеки України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 06 жовтня 2021 року № 1068
Умови № 1068	– Умови та розміри оплати праці і грошового забезпечення працівників Бюро економічної безпеки, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06 жовтня 2021 року № 1068
Положення № 1450	– Положення про порядок розроблення, виготовлення, реалізації та придбання спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку, інших засобів негласного отримання інформації, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2001 року № 1450
Порядок № 1509	– Порядок проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1509
Порядок № 44	– Порядок виплати щомісячної грошової компенсації сум податку з доходів фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення військовослужбовців, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 січня 2004 року № 44
Постанова № 1178	– постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 року № 1178 "Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування"
ІНСТРУКЦІЇ, ПЕРЕЛІКИ, МЕТОДИКИ, ЗАСАДИ, ОСОБЛИВОСТІ	
Примірна методика № 275	– Примірна методика визначення очікуваної вартості предмета закупівлі, затверджена наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 18 лютого 2020 року № 275
Особливості № 1178	– Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 року № 1178

Скорочення	Повна назва
ПОЛОЖЕННЯ	
Положення № 879	– Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879
Положення № 170	– Положення про аналітичні продукти, затверджене наказом Бюро економічної безпеки України від 26.05.2023 № 170
ПОРЯДКИ	
Порядок № 228	– Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року № 228
Порядок № 1082	– Порядок розміщення інформації про публічні закупівлі, затверджений наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 11.06.2020 № 1082
Порядок № 708	– Порядок визначення предмета закупівлі, затверджений наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 15.04.2020 № 708
Порядок № 45	– Порядок планування діяльності та звітування про її результати в Бюро економічної безпеки та територіальних управліннях Бюро економічної безпеки, затверджений наказом Бюро економічної безпеки України від 09.02.2023 № 45
Порядок № 305	– Порядок проведення аналітичних досліджень у Бюро економічної безпеки, затверджений наказом Бюро економічної безпеки України від 27.11.2023 № 305

ДОДАТКИ

Додаток 1 до Звіту

Загальна інформація про результати оцінки за питаннями і критеріями аудиту

Питання 1. Чи нормативно-правові акти Процесу та організаційно-розпорядчі документи є достатніми для забезпечення повноти виконання завдань, функцій, повноважень БЕБ та його територіальних управлінь

Критерії аудиту та результат їх виконання	Фактичний стан
1.1. Усі необхідні для забезпечення діяльності БЕБ та його територіальних управлінь нормативно-правові акти та організаційно-розпорядчі документи затверджені, прийняті з урахуванням відповідних вимог Конституції України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Закону про Бюро та інших законів України Результат – відповідає частково 1.2. Закон України "Про центральні органи виконавчої влади", інші закони, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, а також Закон України "Про державну службу" застосовуються до БЕБ, його територіальних управлінь та працівників у частині, що не суперечить Закону про Бюро Результат – відповідає частково	Нормативно-правова база, яка визначає та регулює процес діяльності БЕБ, є неповною, недосконалою і містить правові неузгодженості. Із розроблених у 2023-2024 роках для удосконалення діяльності БЕБ 25 законопроектів прийнято лише один – Закон України від 20 червня 2024 року № 3840-IX "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення роботи Бюро економічної безпеки України". БЕБ має розробити та затвердити низку необхідних порядків, положень, регламентів, передбачених Законом про Бюро для його реформування. Потребують розгляду та/або доопрацювання 8 проектів постанов Уряду, у тому числі щодо внесення змін до деяких нормативно-правових актів. Законом про держбюджет на 2024 рік граничну чисельність працівників БЕБ обмежено 1400 особами, на 2025 рік – до 2000 осіб. Це не відповідає положенням статті 14 Закону про Бюро, якою граничну чисельність визначено на рівні до 4000 осіб. Посадові оклади осіб зі спеціальними званнями БЕБ встановлювались без урахування розмірів прожиткового мінімуму, встановлених законами про державний бюджет на відповідні роки. Застосування іншого однакового показника (2102 грн) погіршувало умови оплати праці, визначені статтею 31 Закону про Бюро. Посадові оклади державних службовців ТУ БЕБ також затверджувались в менших розмірах через застосування їх розмірів як для державного органу з юрисдикцією на територію однієї або кількох областей замість показників для працівників центральних органів виконавчої влади. Не виплачувалась грошова компенсація сум податку на доходи фізичних осіб працівникам БЕБ зі спеціальними званнями, оскільки у статті 168 Податкового кодексу України та Порядку виплати щомісячної грошової компенсації сум податку з доходів фізичних осіб (затверджено постановою КМУ від 15 січня 2004 року № 44) донині не враховано положень статті 1 Закону про Бюро та статті 2 Закону України "Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів".

Критерії аудиту та результат їх виконання**Фактичний стан****Загальний коментар:**

Невідповідності у нормативно-правовому забезпеченні діяльності БЕБ спричинені тим, що вона формувалась без належної координації та спрямування діяльності БЕБ Кабінетом Міністрів України. Тривале призначення Директора БЕБ унеможливило прийняття низки необхідних нормативно-правових актів для реформування Бюро, атестації та конкурсного відбору його працівників.

Виконання обов'язків Директора БЕБ його заступниками понад установлений законом термін створило ризики неправомірності прийнятих управлінських рішень. Обмеження граничної чисельності працівників БЕБ, посадових окладів для працівників БЕБ та не виплата грошової компенсації сум податку на доходи фізичних осіб для працівників БЕБ зі спеціальними званнями не сприяло повноті формування штату та забезпеченню діяльності 15 створених територіальних управлінь, мотивації та заохоченню до виконання посадових обов'язків.

Питання 2. Чи відповідає вимогам законодавства організаційне, ресурсне забезпечення діяльності БЕБ та його територіальних управлінь, керівництво та управління у сфері економічної безпеки держави

Критерії аудиту**Фактичний стан**

2.1. У центральному апараті та територіальних управліннях БЕБ наявні структурні підрозділи для реалізації визначених Законом про Бюро завдань з протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави

Результат – відповідає частково

2.2. Затверджені у штатному розписі посади фактично укомплектовані працівниками структурних підрозділів центрального апарату БЕБ та його територіальних управлінь

Результат – відповідає частково

2.3. Бюджетну програму за КПКВК 6491010 “Керівництво та управління у сфері економічної безпеки” протягом 2021–2024 років затверджено та виконано відповідно до вимог законодавства

Результат – відповідає частково

2.4. Результативні показники діяльності БЕБ та його територіальних управлінь, що затверджені в паспорті бюджетної програми за КПКВК 6491010 “Керівництво та управління у сфері економічної безпеки”, відповідають її меті та є релевантними для оцінки виконання завдань та функцій, визначених Законом про Бюро

Результат – не відповідає

Протягом 2021–2024 років діяли тільки 9 із 24 створених територіальних управлінь БЕБ. Це не забезпечувало належного виконання Бюро завдань у регіонах. Не було створено підрозділу внутрішнього контролю, який був важливий з огляду на специфічні функції цього державного органу, що не відповідало Закону про Бюро.

На початок 2022 року штат ЦА БЕБ був укомплектований на 33,1 відс., 2025 року – вже на 76,1 відсотка. Гранична та штатна чисельність цих працівників за весь період була незмінною та становила 700 працівників. Гірша ситуація спостерігалась в ТУ БЕБ, які були укомплектовані лише 691 шт. од., що становило 39,5 відс. штатної чисельності. Персоналу БЕБ було вкрай недостатньо для виконання покладених на нього завдань і функцій в повному обсязі.

Видатки за КПКВК 6491010 на 2021 рік затверджені до прийняття Закону про Бюро, а на 2022 рік – без необхідних розрахунків до бюджетного запиту. Це стало однією з причин використання лише 50 відс. виділеного фінансування. Наслідок – повернення у 2021–2022 роках до державного бюджету 851,8 млн гривень. Не були використані 176 млн грн, передбачені на капітальні видатки, через незабезпечення необхідних умов для реалізації запланованих заходів.

У паспортах бюджетної програми завдання стосувались лише 5 із 8 основних завдань, визначених у Законі про Бюро. Низка результативних показників не давала змогу оцінити виконання завдань та функцій, визначених Законом про Бюро. Показники якості не характеризували динаміку досягнення мети і виконання завдань бюджетної програми. Жодним показником не характеризувався кінцевий ефект від створених БЕБ аналітичних продуктів, інформаційних документів або аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів, органів місцевого самоврядування.

Критерії аудиту	Фактичний стан
2.5. Досягнуті результативні показники діяльності БЕБ та його територіальних управлінь відповідають затвердженню у паспорті результативним показникам бюджетної програми за КПКВК 6491010 «Керівництво та управління у сфері економічної безпеки» за 2021–2024 роки Результат – відповідає частково 2.6. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення БЕБ та його територіальних управлінь є достатнім для виконання завдань з керівництва та управління у сфері економічної безпеки держави Результат – відповідає частково 2.7. Джерела фінансового забезпечення БЕБ та його територіальних управлінь відповідають встановленим законодавством вимогам Результат – відповідає частково	БЕБ системно не виконувало результативних показників, пов'язаних з кадровим забезпеченням, передусім через обмеженість фінансування, неможливість проведення конкурсного відбору та нестворення умов для впровадження ЄІС. Загальна потреба БЕБ у фінансових ресурсах задоволена в середньому на рівні 10–24 відс, з яких частка видатків на оплату праці становила від 71 до 95 відсотків. Це не давало змоги в необхідних обсягах фінансувати решту наявних потреб БЕБ, зокрема зміцнювати належним чином матеріально-технічну базу. Це спричинило необхідність залучення субвенції з місцевих бюджетів, що порушило принцип незалежності БЕБ та не відповідало Закону про Бюро. Крім коштів державного бюджету, діяльність БЕБ фінансувалась за рахунок субвенції з місцевих бюджетів на суму 105 млн гривень. Попри те, що це можливо на час дії воєнного стану відповідно до Бюджетного кодексу, це не узгоджується з положеннями Закону про Бюро, які передбачають фінансування лише за рахунок коштів державного бюджету та міжнародної технічної допомоги.

Загальний коментар:

Недостатнє ресурсне та фінансове забезпечення унеможливило діяльність 15 із 24 створених ТУ БЕБ, що поряд з їх укомплектуванням лише на 40 відс. негативно вплинуло на виконання БЕБ завдань у регіонах. Паспорти бюджетної програми характеризували лише 5 із 8 основних завдань БЕБ, що призвело до виконання решти завдань за залишковим принципом. Це стосується сфер збирання та аналізу інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, визначення способів запобігання їх виникненню надалі, планування заходів у сфері протидії кримінальним правопорушенням, виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги. Недоліки планування видатків призвели до невикористання значної частини коштів та повернення до державного бюджету 1 060,9 млн грн, з яких 176 млн грн передбачались на фінансування капітальних видатків новоствореного органу. Загалом потреба БЕБ у фінансових ресурсах була задоволена на 10–24 відс., що не дало змоги створити належні умови та зміцнити матеріально-технічну базу.

Питання 3. Чи забезпечують БЕБ та його територіальні управління повноту виконання завдань з протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, визначених Законом про Бюро

Критерії аудиту	Фактичний стан
3.1. БЕБ та його територіальними управліннями забезпечено виконання установлених завдань з протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, визначених Законом про Бюро Результат – відповідає частково 3.2. Реалізовано заходи, визначені у: планах пріоритетних дій Уряду; комплексному стратегічному плані реформи органів правопорядку; міжнародних програмах підтримки України (Ukraine Facility); стратегії інституційного розвитку БЕБ, його річних планах та планах	У 2021–2024 роках БЕБ загалом виконувало більшість з покладених завдань, що дало змогу забезпечити відшкодування за результатами кримінальних проваджень нанесених державі збитків, а також проводити заходи з упередження правопорушень в економічній сфері. Водночас окремі завдання належним чином не планувались та ефективно не виконувались, що зумовлено недоліками нормативного, організаційного, кадрового та ресурсного забезпечення. БЕБ частково реалізувало заходи, визначені у відповідних планах, програмах, стратегіях, існувала системна невідповідність між окремими запланованими завданнями та їх виконанням. Це обумовлено, зокрема, затримками у нормативному регулюванні певних процесів, неповним виконанням урядових

Критерії аудиту	Фактичний стан
територіальних управлінь Результат – відповідає частково	планів та організаційними бар'єрами. Відповідні плани, процедурні механізми та інструменти їх реалізації існують, але їх практична імплементація не завжди синхронізована з урядовими пріоритетами, що знижує ефективність діяльності БЕБ.

Загальний коментар:

Через неналежне планування та відсутність дієвого контролю за виконанням завдань, недоліки нормативного, організаційного, кадрового та ресурсного забезпечення БЕБ не виконувало частину основних завдань. Недостатня увага приділялась питанням виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги, оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави, напрацювання способів їх мінімізації та усунення, збирання та аналізу інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, та визначення способів запобігання їх виникненню в подальшому.

**Дані щодо надходження та використання субвенції з місцевих бюджетів державному бюджету,
наданої ТУ БЕБ у 2022–2024 роках**

тис. грн

Назва ТУ БЕБ	2022 рік			2023 рік				2024 рік				Всього за 2022–2024 роки			
	Надійшло коштів за звітний період (рік)	Касові за звітний період (рік)	Залишок на кінець звітного періоду (року)	Перераховано залишок	Надійшло коштів за звітний період (рік)	Касові за звітний період (рік)	Залишок на кінець звітного періоду (року)	Перераховано залишок	Надійшло коштів за звітний період (рік)	Касові за звітний період (рік)	Залишок на кінець звітного періоду (року)	Перераховано залишок	Надійшло коштів за звітний період (рік)	Касові за звітний період (рік)	Залишок на кінець звітного періоду (року)
ТУ БЕБ у Вінницькій області					0,0	0,0	0,0		10 950,3	10 950,3	0,0	0,0	10 950,3	10 950,3	0,0
ТУ БЕБ у Волинській області					4 393,2	4 393,2	0,0		1 098,9	1 098,9	0,0	0,0	5 492,1	5 492,1	0,0
ТУ БЕБ у Закарпатській області					3 400,0	410,0	2 990,0		4 948,8	1 076,1	6 862,7	0,0	8 348,8	1 486,1	6 862,7
ТУ БЕБ у Львівській області					2 193,0	2 193,0	0,0		1 947,4	1 947,4	0,0	0,0	4 140,4	4 140,4	0,0
ТУ БЕБ в Одеській області	5 000,0	0,0	5 000,0	-8,7	13 335,3	13 932,8	4 411,2	8,7	16 272,9	12 211,9	8 463,5	0,0	34 608,2	26 144,7	8 463,5
ТУ БЕБ у Полтавській області					8 000,0	5 590,6	2 409,4	368,0	1 983,8	4 025,2	0,0	368,0	9 983,8	9 615,8	0,0
ТУ БЕБ у Чернівецькій області					2 516,8	2 478,5	38,3		1 950,0	692,6	1 295,7	0,0	4 466,8	3 171,1	1 295,7
ТУ БЕБ у м. Києві					10 000,0	97,1	9 902,9		0,0	9 703,2	199,7	0,0	10 000,0	9 800,3	199,7
ТУ БЕБ у Київській області					7 000,0	3 924,1	3 075,9		10 000,0	13 075,9	0,0	0,0	17 000,0	17 000,0	0,0
ВСЬОГО:	5 000,0	0,0	5 000,0	-8,7	50 838,3	33 019,3	22 827,7	376,7	49 152,1	54 781,5	16 821,6	368,0	104 990,4	87 800,8	16 821,6

Таблиця складена на підставі Звітів БЕБ про надходження і використання коштів, отриманих як окремі субвенції з місцевого бюджету (форма Н 4-4д) за відповідний рік.

Зведені дані щодо виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 6491010 за 2021–2024 роки

Результативні показники	2021 рік			2022 рік			2023 рік			2024 рік		
	план	факт	відхилення	план	факт	відхилення	план	факт	відхилення	план	факт	відхилення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Затрат												
Чисельність працівників ЦА БЕБ, осіб	700	232	-468	700	432	-268	700	514	-186			
Чисельність працівників ТУ БЕБ, осіб	3300	0	-3300	3300	251	-3049	3300	545	-2755			
Кількість утворених ТУ БЕБ, од.										10	9	-1
Чисельність державних службовців та інших працівників, осіб										391	341	-50
Чисельність осіб, які мають спеціальні звання БЕБ, осіб										809	883	74
Кількість програмних продуктів, що обслуговуються, од.										36	39	3
Загальна вартість розробки та впровадження інформаційно-комунікаційної системи, тис. грн										44100	0	-44100
Продукту												
Кількість створених робочих місць БЕБ, од.	210	232	22									
Кількість наданих пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки, од.	5	1	-4	7	13	6	7	20	13	10	18	8
Кількість складених аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів з метою підвищення ефективності прийняття ними управлінських рішень щодо регулювання відносин у сфері економіки, од.	5	5	0	11	252	241	11	650	639			
Кількість складених аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів, органів місцевого самоврядування з метою підвищення ефективності прийняття ними управлінських рішень щодо регулювання відносин у сфері економіки, од.										100	881	781
Кількість складених інформаційних документів, од.				500	667	167	100	1948	1848	200	1911	1711
Кількість складених аналітичних				100	282	182	300	1277	977	500	1623	1123

продуктів, од.												
Кількість зареєстрованих заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, од.	20	37	17	500	650	150	800	3426	2626	3000	4406	1406
Кількість кримінальних проваджень, що перебувають у провадженні, од.	2000	2046	46									
Кількість кримінальних проваджень, що перебували у провадженні, од.				5000	961	-4039						
Кількість кримінальних проваджень, що розслідувались, од.							2000	4558	2558			
Кількість кримінальних проваджень, розпочатих детективами БЕБ, од.										1800	3108	1308
Сума відшкодованих збитків за закінченими кримінальними провадженнями, млн грн							500	544	44	800	5342,3	4542,3
Кількість закінчених кримінальних проваджень, од.							400	621	221	500	1870	1370
Кількість придбаних спеціалізованих транспортних засобів, од.										15	19	4
Кількість створених та впроваджених інформаційно-комунікаційних систем, од.										1	0	-1
Ефективності												
Середні витрати на створення одного робочого місця працівника БЕБ, тис. грн	6,7	1	-5,7									
Кількість складених інформаційних документів на одного аналітика БЕБ, од.				3	6	3						
Кількість складених аналітичних продуктів та інформаційних документів на одного аналітика тактичного аналізу, од.							3	30	27			
Кількість складених аналітичних продуктів та інформаційних документів на одного аналітика, од.										6	24	18
Середньомісячні витрати на заробітну плату одного державного службовця (працівника), тис. грн										35,4	40,6	5,2
Середньомісячні витрати на грошове забезпечення на одну особу зі спеціальним званням БЕБ, тис. грн										63,9	58,5	-5,4
Середня вартість одиниці придбаного спеціалізованого транспорту засобу, тис. грн										1160	1337,4	177,4
Якості												
Рівень забезпечення складання інформаційних документів, відс.				100	133	33						
Рівень забезпечення складання інформаційних документів та аналітичних продуктів, відс.							100	806	706	100	506	406

Продовження додатка 3

Частка жінок на державній службі, відс.										20	69	49
Частка жінок зі спеціальними званнями БЕБ, відс.										10	19	9
Рівень розробки та впровадження інформаційно-комунікаційної системи, відс.										50	0	-50
Таблицю складено на підставі даних Звітів про виконання паспорта бюджетної програми на відповідний рік												

ІНФОРМАЦІЯ про показники та результати аналізу вибірки аналітичних продуктів БЕБ у 2022–2024 роках

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	всього	Питома вага, %
Вид аналітичного продукту	9	18	13	40	
висновок аналітика	9	12	13	34	85,0
аналітична довідка	0	6	0	6	15,0
Сфера створення аналітичного продукту	9	18	13	40	
податкова сфера	6	9	9	24	60,0
бюджетна сфера (відшкодування ПДВ)	2	4	1	7	17,5
митна сфера	1	3	3	7	17,5
грошово-кредитна або інвестиційна сфера	0	2	0	2	5,0
Підстава проведення аналітичного дослідження	9	18	13	40	
запит ГПД	4	7	9	20	50,0
за ініціативою ІАП	4	9	3	16	40,0
запит ДДСЗЕ	1	2	0	3	7,5
запит ТУ БЕБ у Волинській області	0	0	1	1	2,5
Орієнтовна сума потенційних (можливих) втрат бюджету, яка спричинена (може бути спричинена) відповідним ризиком, тис. грн	568 479,00	2 174 970,00	2 924 793,00	5 668 242,00	
податкова сфера, тис. грн	291 310,00	396 635,00	1 034 478,00	1 722 423,00	30,39
бюджетна сфера (відшкодування ПДВ), тис. грн	53 084,00	231 520,00	82 052,00	366 656,00	6,47
митна сфера, тис. грн	224 085,00	45 427,00	1 808 263,00	2 077 775,00	36,66
грошово-кредитна або інвестиційна сфера, тис. грн	0	1 501 388,00	0	1 501 388,00	26,49
Отримувач аналітичного продукту	9	18	13	40	
Головний підрозділ детективів БЕБ	9	11	12	32	80,0
Департамент детективів зі стратегічного захисту економіки	0	1	0	1	2,5
Департамент аналізу інформації та управління ризиками БЕБ	0	6	0	6	15,0
запит ТУ БЕБ у Волинській області	0	0	1	1	2,5
Відомості щодо включення аналітичного продукту до матеріалів досудового розслідування	9	11	13	33	82,5
Сума відшкодованих збитків у направлених до суду кримінальних провадженнях / накладено арешт у направлених до суду кримінальних провадженнях:		1		1	2,5
№ 720230001100000047 від 19.06.2023, тис. грн		6 163,00		6 163,00	0,1
Строки створення аналітичного продукту	9	18	13	40	
вчасно	4	5	12	21	52,5

Продовження додатка 4

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Всього	Питома вага, %
<i>невчасно</i>	1	4	1	6	15,0
<i>без дати початку аналітичного дослідження</i>	4	9	0	13	32,5
<i>призупинення аналітичного дослідження</i>	0	0	5	5	12,5
Інформація про передачу аналітичних продуктів				40	
<i>надано / передано підрозділам детективів БЕБ</i>	9	12	13	34	85,0
<i>сума, тис. грн</i>	568 479,00	1 974 150,00	2 924 793,00	5 467 422,00	
<i>включені до відповідних кримінальних проваджень</i>	9	11	13		
<i>передано інформаційно-аналітичному підрозділу БЕБ іншого рівня та/або ТУ БЕБ, або ЦА БЕБ з метою проведення подальших аналітичних досліджень</i>	0	6*	0	0	0
<i>сума, тис. грн</i>		200 820,00			
<i>* за 1 із 6 аналітичних продуктів не визначено суму ризику</i>					

ІНФОРМАЦІЯ
про загальну аудиторську вибірку 220 аналітичних продуктів (ЦА БЕБ і ТУ БЕБ)

	ЦА БЕБ	питома вага, %	ТУ БЕБ	питома вага, %	РАЗОМ	питома вага, %	ВСЬОГО АП	питома вага, %	питома вага вибірки до генеральної сукупності, %
Кількість досліджених аналітичних продуктів, од.	40		180		220		3182		6,91
Орієнтовна сума потенційних (можливих) втрат бюджету, яка спричинена (може бути спричинена) відповідним ризиком, млн грн	5 668 242,00		11 753 865,64		17 422 107,64		362 233 627,00		4,81
Підстава проведення аналітичного дослідження:									
запит ГПД, од	24	60,0	98	54,4	122	55,5	1437	45,16	8,49
за ініціативою інформаційно-аналітичних підрозділів, од	16	40,0	82	45,6	98	44,5	1745	54,84	5,62
Інформація про передачу аналітичних продуктів:									
надано / передано підрозділам детективів БЕБ, од	34	85,0	177	98,3	211	95,9	3051	95,88	
Відомості щодо включення аналітичного продукту до матеріалів досудового розслідування	33	82,5	174	96,7	207	94,1	2993	94,06	
Сума відшкодованих збитків у направлених до суду КП / накладено арешт у направлених до суду КП, тис. грн	6 163,00	0,1	282 154,09	2,4	288 317,09	1,7	5 919 785,0	1,63	4,87

ІНФОРМАЦІЯ
про результати розслідування кримінальних проваджень детективами БЕБ
за 2021–2024 роки

Показники		2021	2022	2023	2024
1	Кількість зареєстрованих заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, з них:	-	650	3426	4406
2	Кількість оперативно-розшукових справ, з них:	-	-	2	22
	кількість зареєстрованих за їх матеріалами кримінальних проваджень	-	-	0	11
3	Кількість кримінальних проваджень, що перебували у провадженні БЕБ, у тому числі:	-	961	4558	6805
	кількість кримінальних проваджень, у яких особам вручено повідомлення про підозру	-	-	389	677
	кількість кримінальних проваджень, які розпочато безпосередньо детективами БЕБ, з них:	-	442	2072	3108
	надійшло проваджень від інших органів (у т. ч. із судів), прийнятих до впровадження	-	396	1921	1643
	відновлено розслідування у раніше закритих кримінальних провадженнях	-	48	17	67
	відновлено розслідування у раніше зупинених кримінальних провадженнях	-	13	39	50
4	Кількість об'єднаних кримінальних проваджень	-	185	991	1557
5	Усього закінчено кримінальних проваджень, з них:	-	93	621	1870
	направлено до суду:	-	29	342	681
	обвинувальних актів	-	24	264	554
	клопотань про звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності	-	5	77	127
	клопотань про застосування примусових заходів медичного характеру	-		1	
	закрито кримінальних проваджень із числа закінчених	-	64	279	1189

Показники		2021	2022	2023	2024
6	Направлено кримінальних проваджень за підслідністю	-	189	944	833
7	Кількість кримінальних проваджень, у яких зупинено досудове розслідування	-	16	67	80
8	Залишок незакінчених кримінальних проваджень, з них:	-	510	1939	2467
	з повідомленням особи про підозру у вчиненні кримінального правопорушення	-	15	52	75
9	Забезпечення відшкодування збитків за закінченими кримінальними провадженнями:	-			
	сума збитків у направлених до суду КП (установлено збитків на суму) тис. грн	-	154 117,00	937 478,00	16 612 400,00
	відшкодовано збитків на суму, тис. грн	-	33 269,00	544 258,00	5 342 258,00
	сума, на яку пред'явлено позови, тис. грн	-	66 257,00	275 093,00	1 662 120,00
	накладено арешт у направлених до суду кримінальних провадженнях, тис. грн	-	7 700,00	1 229 066,00	1 367 704,00
Частка відшкодованих збитків до суми встановлених, %		-	21,6	58,1	32,2
10	Фактична кількість детективів ЦА БЕБ на кінець звітний період, в тому числі:	84	204	343	379
	ЦА БЕБ	84	99	128	147
	ТУ БЕБ	-	105	215	232
11	Штатна кількість детективів ЦА БЕБ на кінець звітний періоду	126	893	739	776
	ЦА БЕБ	126	126	153	175
	ТУ БЕБ	-	767	586	601
Таблицю складено на підставі даних Звітності за формою N 1-СЛ (БЕБ) "Про роботу органів досудового розслідування БЕБ" за 2022–2024 роки та інформації щодо окремих показників роботи органу досудового розслідування БЕБ наданої листом БЕБ від 09.07.2025 № 11/6/4.7/185009-25					

ІНФОРМАЦІЯ
щодо рекомендацій, надісланих БЕБ до державних органів у 2021–2024 роках

Показник	2021	2022		2023		2024	
	кількість рекомендацій, од.	кількість рекомендацій, од.	сума запобігання, упередження або недопущення втрат держави, облікована в поточному році, тис. грн	кількість рекомендацій надісланих, од.	сума запобігання, упередження або недопущення втрат держави, облікована в поточному році, тис. грн	кількість рекомендацій, од.	сума запобігання, упередження або недопущення втрат держави, облікована в поточному році, тис. грн
Загальна кількість рекомендацій, надісланих ЦА і ТУ БЕБ до державних органів, органів місцевого самоврядування, розпорядників/ одержувачів бюджетних коштів та у сфері санкційної політики, а також сума запобігання, упередження або недопущення втрат держави, у тому числі:	5	252	1 997 900,0	650	8 821 540,0	881	12 079 433,0
- кількість рекомендацій, наданих ЦА БЕБ, сума запобігання упередження або недопущення втрат держави	5	239	1 934 221,0	243	7 436 074,0	263	3 596 212,0
- кількість рекомендацій, наданих ТУ БЕБ, сума запобігання, упередження або недопущення втрат держави	-	13	63 679,0	407	1 385 466,0	618	8 483 221,0
Із загальної кількості рекомендацій, надісланих ЦА БЕБ та його ТУ до державних установ, органів місцевого самоврядування, розпорядників / одержувачів бюджетних коштів та у сфері санкційної політики, у тому числі за сферами:							
у бюджетній сфері, в т. ч. за напрямками:	1	205	1 997 900,0	407	1 488 985,0	564	8 614 966,0
під час тендерних процедур у бюджетній сфері (та інших рекомендацій в бюджетній сфері)	1	161	270 800,0	407	1 488 985,0	564	8 614 966,0
заволодіння бюджетними коштами внаслідок незаконного відшкодування ПДВ з бюджету		44	1 727 100,0				
у податковій сфері, в т. ч. за напрямками:	1	19		230	7 332 554,0	261	3 463 092,0
необлікованого виготовлення та реалізації підакцизної продукції		6		59		73	
заволодіння бюджетними коштами внаслідок незаконного відшкодування ПДВ з бюджету				71	2 155 479,0	75	917 164,0
протидії незаконній діяльності з організації грального бізнесу		10		10		20	
інші рекомендації у податковій сфері (упередження розповсюдження ризикового кредиту з ПДВ, ухилення від сплати податків тощо)	1	3		90	5 177 075,0	87	2 545 928,0
у сфері санкційної політики						6	
у митній сфері, в т. ч. за напрямками:	3	4		4		40	1 375,0
оцінювання загроз і ризиків у сфері експорту				1		21	

Показник	2021	2022		2023		2024	
	кількість рекомендацій, од.	кількість рекомендацій, од.	сума запобігання, упередження або недопущення втрат держави, облікована в поточному році, тис. грн	кількість рекомендацій надісланих, од.	сума запобігання, упередження або недопущення втрат держави, облікована в поточному році, тис. грн	кількість рекоменда- цій, од.	сума запобігання, упередження або недопущення втрат держави, облікована в поточному році, тис. грн
сільськогосподарської продукції							
інші рекомендації у митній сфері	3	4		3		19	1 375,0
у грошово-кредитній або інвестиційній сфері, в т. ч. за напрямками:		24		9		16	
протидії незаконній діяльності з організації гравального бізнесу		7					
інші рекомендації у грошово-кредитній або інвестиційній сфері		17		9		16	

www.rp.gov.ua